

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO
ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE
5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMU-
NISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLO-
VENSKEGA POROČEVALCA«, KIGA JE
LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODIL-
NA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

Glavni urednik Janez Vipotnik Odgovorni urednik Ivan Šinkovec

• • • LJUBLJANA, ponedeljek, 20. marca 1961 – Leto III., štev. 77

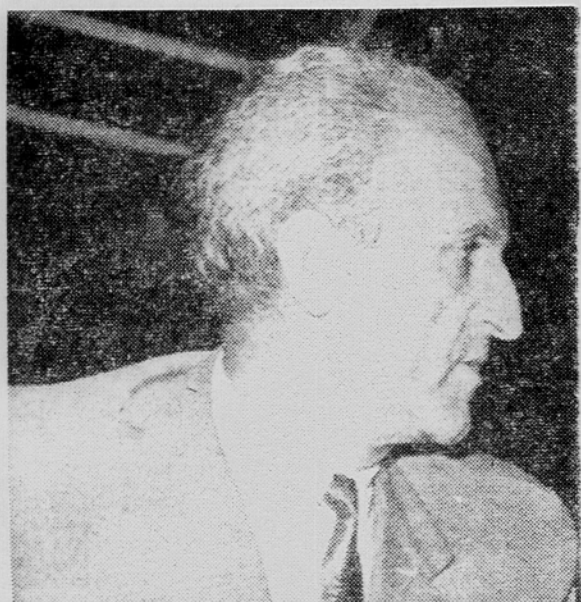
NA DANAŠNJI II. PLENARNI SEJI ZVEZNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

POLITIČNI IN IDEJNI PROBLEMI
v zvezi z razvojem gospodarskega sistema in družbenih odnosov

IZ REFERATA ČLANA IZVRŠNEGA ODBORA SZDLJ MILENTIJA POPOVIČA

BEOGRAD, 19. marca (Tanjug). Jutri se bo začela druga plenarna seja Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Udeležencem plenuma so že razdelili referat člana Izvršnega odbora SZDLJ Milentija Popoviča, na podlagi katerega se bo razvijala razprava o temi: politični in idejni problemi v zvezi z razvojem gospodarskega sistema in družbenih odnosov.

Milentije Popović pravi v svojem referatu med drugim:



Milentije Popović

Ukrepi, ki so v zvezi s spremembami v gospodarskem sistemu, s spremembami v njegovih dejavnostih in ukrepi, ki jih uveljavljamo na področju družbeno-političnega življenja na podlagi sklepov V. kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, so, gledano v celoti, izraz tega, da naša družba v svojem progresivnem gibanju zaključuje obdobje razvoja in polagoma, toda zanesljivo in vsestransko stopa v naslednje obdobje svojih revolucionarnih preobrazb. V zadnjih 10 letih se je pot uveljavljanja zakona o delavskih svetih, dejavnost Socialistične zveze za spremembo družbeno-ekonomskega in političnega sistema razvijala v glavnem v dveh smereh:

prvič, v ustanavljanju, razvijanju in krepitvi nesporedno demokratičnih organov upravljanja v gospodarstvu in družbenem razvoju nasploh, s čimer so se v bistvu spremenile osnove naših družbenih odnosov;

drugič, v vztrajnem in stalnem vnašanju sprememb v gospodarski sistem. S tem se je spremenilo bistvo notranjih odnosov v samih podjetjih in v delovnih kolektivih, postopoma pa so se spreminjale nekatere osnovne kategorije našega gospodarskega življenja, ki so preraščale v nove, višje oblike in kategorije.

gibanja, da se zagotovi skupnost ekonomskih in družbenih gibanj v smeri socializma. — Pojav te kategorije je možen samo na visoki stopnji razvoja socialističnih družbenih odnosov ter razvoja socialistične družbene in politične zavesti.

Popović opozarja na to, da je treba v tem smislu pod izrazom dohodek razumeti kategorijo, ki se pojavlja v takšnih naših družbenih odnosih, ne pa vsak dohodek. Takšen dohodek se v praksi pojavlja z določenimi omejitvami administrativnega značaja, z večji ali manjšimi. Razvijanje in demokratizacija družbenega in političnega sistema ter razvoj proizvodnih sil bodo omogočili, da bodo v praksi čedalje bolj prišle do veljave tiste progresivne lastnosti, ki vsebujejo načelo dohodka in razdelitve dohodka po delu. Ta kategorija dohodka se še ne pojavlja v svoji dokončni, čisti obliki, a nadaljnji razvoj proizvodnih sil, družbenih socialističnih odnosov, institucionalnega in pravnega sistema bo čedalje bolj ustvaril pogoje, da se ta nova kategorija reši elementov, ki ji nasprotujejo, ki jo ovirajo v učinkovanju Zakon dohodka in neposredne razdelitve dohodka po delu je načelo, na katerem bodo čedalje bolj sklonili celotni odnos v naši družbi.

Ko označuje dohodek v sedanjem našem družbeno-ekonomskem sistemu kot višjo družbeno-ekonomsko kategorijo, kot negacijo mezde in profita, kot nov proizvodni odnos, direktno, neposredno socialističen, pravi Popović da se v sklopu takšnega družbenega organizma tudi sama država demokratizira tako, da se čedalje manj pojavlja kot sila nad družbo, nekateri njeni organi pa postajajo čedalje bolj nujen element neposredne demokracije.

ljajo tisto osnovno razdelitev, o kateri je govoril Marx v »Kritiki gotskega programa«. Govora je prav o tem, da za uveljavljanje tistega osnovnega načela ni nujno potrebno

administrativno, v bistvu birokratsko planiranje. Socializem pomeni upostavitve takšnih proizvodnih odnosov, v katerih bo čedalje bolj vsebovana tudi svoboda in neposredna

razdelitev dohodka. To pa je započeteno v našem družbeno-ekonomskem sistemu in v njemu ustrezajočemu načelu dohodka in razdelitve dohodka po delu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dohodek in njegova delitev
po delu

Kot sad vseh teh sprememb so iz naših proizvodnih odnosov v podjetjih in največjem delu gospodarstva izginile takšne ekonomske in družbene kategorije, kakor so mezza, dobiček, minimalni osebni dohodek, rasla pa je in se dokončno izoblikovala nova kategorija, nov ekonomski in družbeni odnos: dohodek in na njem sloneča pravica delovnih ljudi, da prosto in samostojno razpolagajo z dohodkom in razdeljujejo dohodek na podlagi načela: vsakomur po delu.

S tem se je dohodek kot nova kategorija rodil v osnovnem in največjem delu gospodarskega življenja, zakoni o dohodku in razdelitvi dohodka po delu pa postajajo osnova našega vsakdanjega življenja.

Naši delovni ljudje so dosegli s tem v razvoju socialističnih in družbenih odnosov še eno zmago. Prav tako smo ustvarili pogoje, da pojde bodi razvoj družbenega gospodarskega in političnega življenja v smeri novih revolucionarno-demokratičnih sprememb.

Milentije Popović je dejal, da se moramo, za to zahvali velikim uspehom v gospodarskem razvoju in upostavitvi tistih ekonomskih principov v gospodarski politiki, ki so nujno potrebni, da bi lahko v praksi uveljavili načelo svobodnega pridobivanja in razdelitve dohodka po delu.

Na drugi strani je pojav dohodka kot zakona v našem gospodarstvu in družbenem življenju možen samo na podlagi tega, da smo razvili široko zasnovan in kompleksen družbeni organizem samoupravljanja in da je na tej osnovi rasla zavest delovnih ljudi o potrebi in nujnosti takšnega našega razvoja.

VREME

STANJE 19. MARCA: Frontalne motnje, ki so dopoldne prešle Slovenijo, so se umaknile dalje proti jugovzhodu in so popoldne že dosegle Vojvodino. Nad Padsko nizino je nastalo samostojno področje nizkega zračnega pritiska.

NAPOVED ZA PONEDELJEK: Zmerno do pretežno oblačno vreme. Jutraj v jugovzhodnih krajih Slovenije še nekaj snežnih padavin. Temperature ponoči okoli 0 stopinj, v Primorju 6, najvišje dnevne temperature med 3 in 8 stopinjami, v Primorju 11 stopinj.

Družbeno-politične
značilnosti dohodka

Ko pojasnjuje nekatere družbeno-politične značilnosti dohodka, pravi Popović:

V zakonu dohodka je vsebovana nova objektivna ekonomska sila, ki je gibalno ekonomskega razvoja, ki je kot takšna zamenjava i za profit (kot gibalno razvoja v kapitalizmu) i za državo in birokratski plan (tako imenovano gibalno birokratskega sistema). Ta sila je napredna, revolucionarna in demokratična po svoji naravi in bistvu.

Za naše bodoče delo in dejavnost i v gospodarskem i v političnem pogledu je bistveno važno, da razumemo to tako, da bi lahko povzeli pravilno načelne sklepe, ki bodo tudi osnovna orientacija za pravilno praktično, družbeno, politično in gospodarsko delo.

V sistemu razdelitve dohodka po delu delovni človek ne dela samo »zase«, marveč, da bi reproduciral vse svoje potrebe, in sicer nenehno naraščajoče potrebe: svoj osebni dohodek, svojo družino, šolo, zdravstveno ustanovo, svojo komuno. Prav to je tisto novo in revolucionarno, kar prinaša načelo dohodka v našem sistemu. Nadalje mora naš delovni človek delati, da reproducira tudi družbeno sredstva, ki so mu dana na razpolago, da z njimi razpolaga, to se pravi, da akumulira, ker ga bo sicer tehnični in gospodarski napredek prehitel. V tem pa se zrcali tista objektivna ekonomska sila, ki spodbuja delovne ljudi k ustvarjalnosti in razvijanja najširšo pobudo, ki povzdigne delovnega človeka na stopnjo, na kateri se začne zavestati vseh svojih in družbenih potreb.

V tem smislu »moje« in

stanejo sila izven njega. Ali drugače povedano, samo takšen družbeni sistem ter ustrezni pravni red in ustrezni sistem ter obseg planiranja, omogočajo, da se dohodek ter njegova neposredna razdelitev lahko reproducirata in da se hkrati na tej osnovi reproducirajo tudi vsa druga družbena

»družbeno« čedalje bolj neha biti ločeni kategoriji in druga drugi nasprotujoči. Predstavlja že različne oblike uveljavljanja tiste družbene zakonitosti. V dohodku je vsebovano i »moje« i »družbeno«, jaz pa — neposredno ali prek

svojega kolektiva — odločam, kaj je od tega »moje« in kaj »družbeno«.

Govorec v jeziku političnega ekonomista v našem sistemu razdelitve dohodka delovni ljudje, gledani kot delovni kolektivi ali kot komuna, oprav-

INTERVJU PREDSEDNIKA SEKOU TOUREJA Z DIREKTORJEM TANJUGA

Želimo razvijati odnose s FLRJ

Gvinejski predsednik o jugoslovansko-gvinejskih odnosih, o splošnih problemih Afrike in o problemih svoje dežele

CONAKRY, 19. marca (Tanjug). Predsednik republike Gvineje Sékou Touré, ki bo na njegovo povabilo predsednik Tito jutri prispel na obisk v Conakry, je izrazil danes zadovoljstvo sprico tega obiska, češ da »sodi v okviru odnosov med obema državama«. »Mi želimo te odnose še bolj razvijati in smo prepričani, da se morejo samo ugodno razvijati.«

V intervjuju z direktorjem Tanjuga je predsednik Gvineje obširno odgovarjal na vprašanja o dvostranskih jugoslovansko-gvinejskih odnosih, o splošnih problemih Afrike, kakor tudi o problemih svoje dežele.

Ko je govoril o bližnjem obisku predsednika Tita, je Sékou Touré poudaril, da »pome ni osvetlitev razvoja odnosov, upostavljenih med FLRJ in republiko Gvinejo«. Ne samo, da odobravamo takšne stike, je pripomnil predsednik Gvineje, mi jih tudi želimo tembolj, ker olajšujejo pravilnejše razumevanje naših problemov in boljšo oceno naše stvarnosti, ker bolj od odobravanja naše dejavnosti želimo razumevanje za naše ukrepe. Prepričani pa smo, da bo zaupanje, ki nam je potrebno, večje in po-

polnejše, ko bodo spoznali našo stvarnost.

Naši mednarodni odnosi, je nadaljeval Sékou Touré, zasnovani na medsebojnem spoštovanju, vzajemnih koristih in lojalnosti, nikakor ne bi smeli zadeti naše neodvisnosti. To je med drugim možno z razvijanjem naših odnosov v medsebojnem razumevanju in obojestranskem spoznavanju, kar je temelj za dejansko plodonosno sodelovanje. — Na tem torišču nameravamo kar najbolj razviti svoje odnose in moje nedavno potovanje v Jugoslavijo me je prepričalo, da se odnosi, upostavljeni med našima državama, lahko razvijajo samo ugodno.

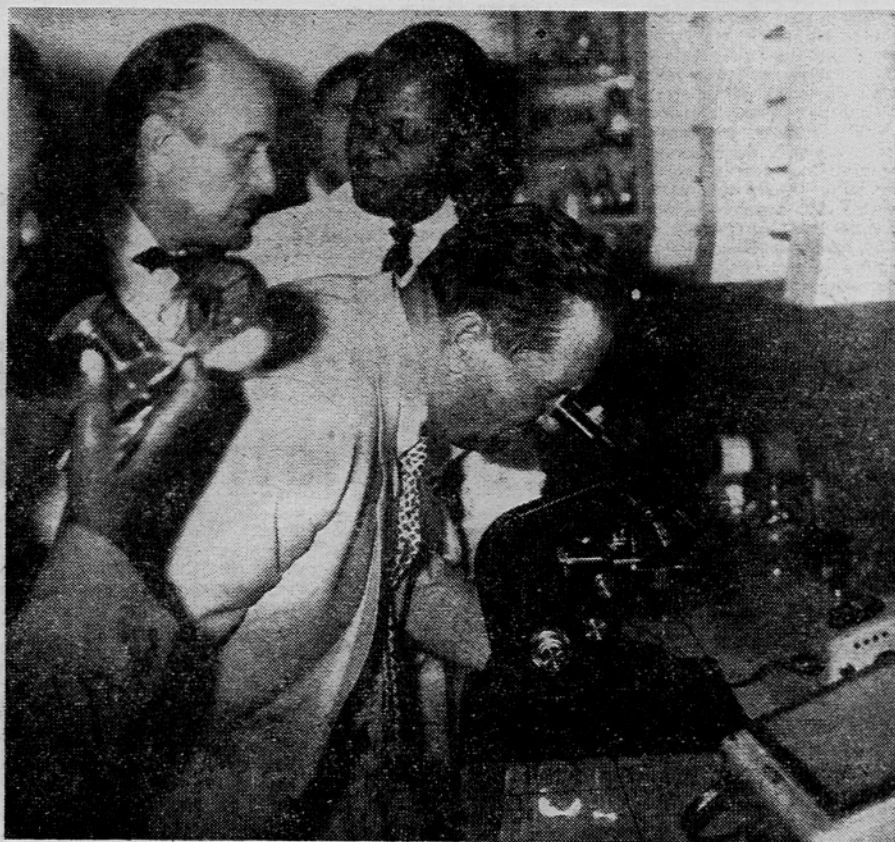
Ko je potem govoril o splošnih problemih Afrike in vlogi afriških dežel v mednarodnih odnosih, je predsednik Gvi-

neje Sékou Touré opozoril na to, da se afriške države kljub razlikam v notranjem razvoju v posameznih deželah čedalje bolj uveljavljajo kot neodvisne dežele. Vzporedno s tem razvojem se uveljavljajo tudi politična individualnost Afrike kot politični prispevek tega kontinenta k razvoju odnosov v sedanjih svetovni družbi. Po mnenju predsednika Gvineje je ta faktor odločilen element v procesu spreminjanja družbenih odnosov na svetu.

V tem pogledu, je pripomnil Sékou Touré, politični nevtalizem Afrike ni negativen, ne statičen nevtalizem, marveč pozitivna in aktivna nevtalizem, ki ima svoje razloge, citem svoje sredstva, misel, volje in svoje zahteve. Zato, mimo grede rečeno, tudi ni politične ukrepa kake afriške dežele, ki ne bi imel svojih reperkusij in posledic tudi na mednarodnem torišču, kajti vsa akcije in razvoj Afrike globoko spreminjajo in v osnovi ogrožajo vse stare koncepcije, izvirajoče iz kolonializma in

radikalno spreminjajo vse tisto, kar se je imenovalo »svetovno ravnotežje«.

(Nadaljevanje na 4. strani)



Predsednik Tito si ogleduje laboratorij bolnišnice v Lomu, glavnem mestu Toga

PRED PRIHODOM PREDSEDNIKA TITA V GVINEJO

Obsežne priprave za obisk

Danes ob 9 bodo v Conakryju sprejeli našega predsednika najvišji gvinejski voditelji s predsednikom Sekou Tourejem na čelu

CONAKRY, 19. marca (Tanjug). V Gvineji so bile zaključene zelo obsežne priprave za obisk predsednika Tita tej deželi. Priprave vodi posebna vladna komisija. Podobne komisije so formirali tudi v notranjosti in v mestih, ki jih bo obiskal predsednik Tito.

Ker pripisujejo temu obisku izreden pomen, sta vlada in demokratska stranka Gvineje izvršili tudi široke politične priprave. V vseh osnovnih organizacijah gvinejske demokratske stranke, ki šteje okrog

milijon članov, so v teh dneh priredili diskusije o pomenu obiska in o gvinejsko-jugoslovanskem sodelovanju.

Radio Conakry je te dni posvetil več oddaj Jugoslaviji. V središču Conakryja so odprli

razstavo fotografij o Jugoslaviji, na kateri je med drugim prikazan gospodarski razvoj Jugoslavije, življenje afriških študentov na jugoslovanskih univerzah in solah ter demonstracije v jugoslovanskih mestih ob Lumumbovi smrti.

Med obiskom predsednika Tita bodo odprli še razstavo »Jugoeksporta«.

Po programu bo predsednik Tito prispel v pristanišče v Conakryju v ponedeljek ob devetih dopoldne. Ta dan bo predsednik Tito položil venec na grob žrtvam kolonializma, nato pa bo velik mimohod mladine in oboroženih sil Gvineje. Ob tej priložnosti bosta imela predsednik Tito in Sékou Touré daljša govora. V torkle se bodo začeli razgovori med najvišjimi jugoslovanskimi in gvinejskimi predstavniki. Predvideno je, da predsednik Jugoslavije obišče tudi nekaj mest v notranjosti dežele.

Pričakujejo, da bodo v nedeljo podpisali skupno sporazilo o razgovorih. Jugoslovanski gostje bodo odpotovali iz Conakryja v nedeljo zvečer.

Tudi v Maliju
se pripravljajo
na sprejem

BAMAKO, 19. marca (Tanjug). Glavno mesto republike Mali se že pripravlja na obisk predsednika Tita. V vseh mestnih četrtih so ustanovili odbore za organizacijo sprejema visokega gosta iz Jugoslavije, politični biro vladne stranke suđanske unije dela pa je pozval meščane Bamaka, naj 25. marca pozdravijo predsednika Tita in člane jugoslovanske delegacije.

V Bamaku poudarjajo, da bodo obisk predsednika Tita v republiku Mali slavili kot nacionalni praznik. Omenjajo, da je predsednik Tito prvi človek neke te države, ki prihaja na obisk tej mladi afriški republiki.



Sékou Touré

IZ REFERATA CLANA IZVRSNEGA JUBORA SZDLJ MILENTIJA POPOVICA

Komuna osnovna celica družbe s čedalje večjimi odgovornostmi in nalogami

Zakon o dohodku in razdelitvi dohodka bo izredno vplival na delo in življenje komun, na povečanje nalog, na odgovornost vseh organov komun, na odločanje, na vse odnose v komunah, na spreminjanje vsebine in sloga dela posameznih organov v sistemu komun, pa tudi na potrebo po ustanavljanju novih organov.

Mi še nimamo praktičnega odgovora na vse nove pojave. Ne smemo pa pozabljati, da bomo sprito tako različni specifičnosti raznih krajev in komun čedalje manj mogli iz centra dajati odgovore na vsa ta vprašanja.

Vse to potrjuje, da moramo skrbno, na vseh stopnjah spremljati pojave in izmenjavati izkušnje.

Za življenje komun in delo vseh organov komun je važno dejstvo, da dajemo z novimi ukrepi organom komun velika pooblastila in da prenašamo odgovornosti nanje. In nadalje, vsi ti ukrepi v celoti, to se pravi, kolikor smo jih uveljavili z mnogimi zakoni, tvorijo konec koncev v organizaciji komun celovito prakso in v bistvu spreminjajo odnose.

Življenje v komunah na celih črti: v gospodarskih organizacijah, negospodarskih dejavnostih, v njihovih medsebojnih odnosih, v njihovih odnosih do ljudske odnosa komun; spreminjanje se vloga in položaj Socialistične zveze in drugih organizacij. Vse to terja, da v okviru komun spoznamo celoto vseh teh sprememb in učinkov te celote na življenje v komun. Brez tega ne bomo mogli dojeti niti učinka posameznih odločitev in ne bomo mogli učinkovito opravljati poslov komun.

Včasih razumejo komuno kot organ oblasti v občini, dostikrat pa še ožje — kot finančno-proračunsko oblast. Takšno pojmovanje in takšna praksa bi nas vlekla nazaj. Zdjaj postaja čedalje bolj jasno, da komune kot družbeno-ekonomske in politične organizacije ne moremo izenačevati z ljudskim odborom, ker je slednji samo eden izmed mnogih organov komun. Premagovanje tega naziranja terja čedalje burnejše in raznovrstnejše življenje v komunah, čedalje bolj množične elemente neposredne demokratizacije. Ki raste iz sistema razdelitve dohodka po delu.

Komuna moramo razumeti kot kompleksen mehanizem različnih bolj ali manj samostojnih organov samoupravljanja, ki so medsebojno, predvsem pa gospodarsko in politično in ne samo finančno-pravno povezani. Prav ta družbeno-ekonomsko-politična stran, ja vsebina komun, bo prihajala čedalje bolj do izražaja. To pa bo še bolj opredeljevalo novo vsebino in slog našega dela ter organizacijske oblike.

Popović potem omenja komuno kot osnovno celico družbenega organizma, po kateri se razvijajo vse oblike življenja in v kateri se na čim neposrednejši način in s čim neposrednejšo razdelitvijo dohodka odloča o vseh tokovih življenja. Dve sta temeljni stvari za nadaljnji razvoj te najnižje družbeno-ekonomske skupnosti: prvič, da še nadalje delamo za demokratizacijo organov ljudske oblasti, da bi okrepili neposredno demokratične elemente; drugič, da še bolj razvijemo Socialistično zvezo kot splošno ljudsko politično tribuno.

Z novimi ukrepi v gospodarskem sistemu se sredstva komun krepe in postajajo bolj neposredno odvisna od delovne storilnosti, od racionalnega poslovanja, sploh od uspehov v delu podjetij in ustanov.

Materialne osnove komun krepimo tudi z ustanavljanjem mnogih skladov, katerih sredstva so bila doslej organizirana na ravni okrajev ali višjih politično-teritorialnih enot. V osnovnih vprašanjih zagotavljamo enotnost koristi vseh organov in organizacij v komun.

Milentije Popović poudarja, da novi ukrepi v razdelitvi dohodka spreminjajo notranje tokove in sestavo dohodka, to se pravi, da bistveno spreminjajo nekatere že ustaljene vezi v sami komun. Zmanjšuje se vloga proračuna ljudskih odborov, združena sredstva v komun se pojavljajo v novih pogojih prek mnogih različnih skladov, ki jih bo sama komuna čedalje bolj ustvarjala v okviru svojih sredstev in s svojimi sklepi, navezujejo se čedalje bolj neposredni stiki nad gospodarstvom in negospodarskimi dejavnostmi ter med državljanji in temi institucijami v komun.

Tako postajamo priče razvoja, ki je videti na prvi pogled protisloven. Pravi Popović, čedalje širše in večje odgovornosti prehajajo na komuno in vseh področjih življenja, istočasno pa se zmanjšuje fi-

nančno-administrativna pravna oblast ljudskega odbora. Toda to je protislovno samo, če skušamo to presojati z administrativno-pisarniški očmi, v resnici smo priče sprememb — narave, odnosov med ljudskim odborom in drugimi organi (ti odnosi se spreminjajo iz administrativnih v ekonomsko-politične), priče smo spreminjanja narave samega odbora. Ta proces pa samo kaže, kako se odnosi v komunah demokratizirajo. Iz te perspektive je treba presojati tudi nujnost razvoja krepitve Socialistične zveze.

Razvija se torej čedalje večja odgovornost vseh organov komun — i organov oblasti i organov Socialistične zveze — za družbeno, gospodarsko, politično in druga gibanja v njej, in sicer kakor za sedanja tako tudi za bodoča gibanja. To je zlasti treba poudariti zato, ker čedalje večja vsota dohodka prosto kroži v ekonomsko-družbenem organizmu komun, v čedalje bolj prostem odločanju o dohodku in različnih organih komun in ob čedalje manjših državno-pravnih in finančno-proračunskih instrumentov v rokah organov oblasti.

V takšnem položaju, zlasti v začetku, je moč priti pod vpliv različnih razpoloženj in ne-realnih kombinacij ter izdajati nepravilne odločbe, oziroma lahko nastane javno mnenje za odločanje v vseh organih na nepravilen način.

Opozarjamo samo na nekatere možnosti v tem smislu. V nekaterih komunah je moč goče priti pod vpliv razpoloženja, da dajemo preveč za stan-

dard, da pa zanemarjamo gospodarstvo, šolstvo in drugo. To »preveč« seveda velja v določenih danih odnosih ne samo za vso deželo, marveč tudi konkretno za dano komuno. To samo po sebi lahko povzroči disproporcije neskladnosti v razvoju komun.

Po drugi strani lahko prideta pritisk in razpoloženje preveč do veljave v pogledu investicij, in sicer gospodarskih. V takšnem razpoloženju bodo i delovni kolektivni podjetji in ustanovi organi komun izdajali odločbe v takšni smeri. Tudi to pa lahko povzroči neskladnosti v razvoju komun.

Posamezne kategorije proizvajalcev lahko prek svojih združenj pritiskajo na to, da dobi njihov poklic v formiranjih osebnih dohodkov več, kakor je to za dano komuno smotno in »pravično«.

V organih komun bo nastal odpor proti demokratizaciji in bolj neposrednemu odločanju. Dostikrat ga bodo opravičevali z raznimi strokovnimi argumenti. Zato je zelo važno, da ločimo analitično-strokovno poslovanje in dejavnost od tistega, kar predstavlja družbeno-politični ukrep. To bo učinkovita podlaga za praktičen boj proti birokratskim ostankom.

Vse to nalaga organom komun veliko odgovornost in naloge. Te naloge gredo v dveh smereh:

prvič, v smeri, da organiziramo solidno proučevanje problemov, da poglobimo analize, ki bodo objektivno dale odgovore na razna vprašanja razvoja komun na vseh toriščih:

— Razen tega naj tudi komun, v katerih je kmetijstvo na individualnem gospodarstvu osnovna gospodarska panoga, razvijajo v načelu iste odnose.

Čeprav v kmetijstvu v individualnem kmetijskem gospodarstvu ne vladajo isti proizvodni odnosi kakor v drugem gospodarstvu in čeprav je narava kmetovega dohodka drugačna od narave dohodka in osebnega dohodka proizvajalcev v gospodarskih organizacijah, to ne pomeni, da mu je absolutno in v vseh pogojih nasprotna. To pomeni, da

gospodarstva, prosvete, zdravstva, kulturnega in zabavnega življenja, osebnih dohodkov, standarda, razširjene reprodukcije itd. Nadalje, da napravimo na podlagi tega solidne in temeljito proučene tekoče in perspektivne načrte; da analitično-strokovno spremljamo gibanja in dajemo predloge za popravke, če so potrebni, oziroma za določanje politike; in,

drugič, da z intenzivnim političnim delom takšna vprašanja komun obravnavamo, da izmenjamo razmišljanja, da dobimo od ustreznih sprememb, ki jih terja razprava, splošno priznanje. Tudi najboljše programe in najboljše zamišljene politike ne moremo realno uresničiti, če tega ne odobri velika večina ljudi, če to ne postane ena izmed splošnoveljavni misli. Takšna je narava naših odnosov. — Politika namreč ni sad sklepov in dela tega ali onega organa ali enega človeka, marveč vseh organov zamotanega organizma komun.

Odgovornost organov komun mora priti posebno do izražaja prav letos, ko je treba preiti na nove odnose. Treba je storiti vse, da se bodo sklepi, sprejeti v komun, ravnali po osnovnih idejah, smernicah, vsebovanih v novih ukrepih. Ena glavnih idej pa je ohraniti stalnost in gibanju gospodarstva in ustreznih proporcij, predvsem naraščanje proizvodnje in izboljševanje standarda.

Tudi to je naloga Socialistične zveze.

V dobo cenjenih pogojih moremo in moramo življenje tudi v teh komunah organizirati po istih načelih.

Prav razvijanje neposrednih socialističnih odnosov v komun bo vplivalo ne samo na vas, na posamezna kmečka gospodarstva, na način življenja in pojmovanja samih kmetov. Po tej poti upostavljamo predvsem ustrezne materialne odnose na vasi; vas bo na podlagi teh odnosov napredovala, dobivala bo svojo komunalno osnovo, prek skladov in podobno; v sklopu komun bodo hitreje nastajali pogoji za urbanizacijo itd. S tem v našem sistemu krepimo tudi elemente socializma. Nadalje se krepi tudi zavest o družbeni koristi, s tem pa se krepi tudi socialistični elementi v vsakdanjem življenju vasi.

Razvijanje različnih družbenih služb na podlagi dohodka in njegove razdelitve, ustanavljanje bolj ali manj samostojnih skladov v takšnih komunah, upostavljanje obveznosti med skladi in individualnim kmetijskim gospodarstvom — dohodka prek prispevka, demokratizacija prek neposrednega upravljanja skladov, to je pol h krepitvi socialističnega odnosa na vasi.

S takšnimi odnosi se narava dohodka od individualnega gospodarstva začena spreminjati. Ta dohodek je čedalje manj »državni davek« ali »občinska doklada« in čedalje bolj del lastnega dohodka, ki ga dajemo za zagotovitev nujno potrebnih skupnih služb, v katerih upravljanju neposredno sodelujejo tudi sam individualni proizvajalci.

To navaja človeka na sklep, da je razvijanje vseh družbenih služb v okviru komun na podlagi neposrednega in, kadar koli je to možno, svobodnega deleža dohodka individualnega kmečkega gospodarstva v skladih komun ob ustreznem neposrednem upravljanju teh skladov eden izmed pogojev i za gospodarski in za vsak drug napredek na vasi, pa tudi za krepitve socialističnih odnosov na vasi.

Večanje kmetijske proizvodnje prek krepitve kmetijskih gospodarstev, prek krepitve združenj in kooperacije, je pot k razvijanju socialističnih odnosov.

Razvijanje in krepitev skladov ob sodelovanju deleža kmetov in ob neposrednem upravljanju, razvijanje iz tega izhajajočih družbenih odnosov, krepitev zavesti o skupnih potrebah in skupnem finansiranju ter stalni napredek vasi na tej osnovi, je tudi pot krepitve socialističnih odnosov na vasi.

sicer v svobodnem, tovariškem odnosu, in kolikor bomo po teh poteh urejali odnose med razvitimi in manj produktivnimi, tem manj bomo potrebovali administrativnih ukrepov in omejitev v razdelitvi dohodka.

V dosedanjih pojavnostih smo govorili o tem, kakšne vrste nerazumevanja so možne v sedanjem položaju. Naloga organov Socialistične zveze je, da z živo in pisano besedo, prek tiska, radia in televizije, prek publicistične store vse, da bodo ti pojavi, njihovi vzroki, bistvo in posledice pravilno pojasnjeni. Pri tem moramo seveda budno paziti na to, kakšne utegnejo biti še druge vrste nerazumevanja in nejasnosti, ter ustrezno ukrepati za njih pojasnjevanje.

Razen idejnega in političnega dela pa naj bo to važna naloga tudi vseh gospodarskih in družbenih organov in sicer na vseh stopnjah federacije in njenih organov, zbornic in gospodarskih združenj, inštitutov, univerz, bolnišnic.

Novi ukrepi že s tem, da dajejo večjo svobodo v poslovanju, predpostavljajo določen politični odnos vseh delovnih kolektivov, oziroma njihovih organov, do nalog in prehodnih težav našega gospodarstva v celoti. Kratkovidni so ozki ekonomski računi, ki gredo za tem, da z neupravičenim zvišanjem cen nad raven, ki je predvidevalo gospodarski tokovi in proporciji za leto 1961, ne zasluženo razdele dohodek v svojo korist; to škoduje gospodarstvu v celoti, sile tistih kolektivov pa to demobilizira od bistvenih nalog v razvoju njih novih moči.

Prevedba gospodarstva v celoti kakor tudi gospodarske organizacije in ustanove na nove odnose, bo zahtevala cel sklop organizacijskih in administrativnih ukrepov na liniji dolga koordinacije in dogovarjanja pri odločanju, tako v centru kakor tudi v republikah; večjo koordinacijo pri določanju ukrepov so potrebni za uveljavljanje novega sistema, na oziroma, ker terja to sam sistem. To zahteva tudi večji disciplinirano v izpolnjevanju dogovorov, sporazumov in direktiv.

Odnosi, ki nastajajo na podlagi razdelitve dohodka po vseh toriščih, in delu, ustvarjajo pogoje za

uspešnejši boj tudi proti negativnim pojavom, ki jih je svoj čas poudarilo pismo Izvrsnega komiteja CK ZKJ. Ti pojavi postajajo v novem položaju bolj očitni, bolj se odmakajo od naše stvarnosti, so bolj kakor doslej podvrženi družbenemu kritičnemu in naj bi jo proti njim postal uspešnejši in potrebniji. Naloga politične dejavnosti je, da te probleme pravočasno spozna in da z družbenih pozicij oceni njihov značaj ter se zavzema za odstranitev njihovih vzrokov.

Naloga organizacij Socialistične zveze je, da spremljajo ta in druga politična in gospodarska gibanja, nejasne in ne- točne interpretacije, da spremljajo in analizirajo različne

pojave in nazore v zvezi z negativnimi ukrepi, da organizirajo o tem razprave in dajejo pojasnila. Najbolj konstruktivna mnenja v teh razpravah je treba uporabiti v življenju komun, tovarn, ustanov, stanovanjskih skupnosti itd. Negativne pojave, ki ovirajo učinkovito izpolnjevanje ukrepov, je treba kritizirati. S takšno prakso bo Socialistična zveza čedalje bolj postajala ne samo tribuna za pojasnjevanje storjenih ukrepov, marveč tribuna za demokratičen boj mnenj na tej podlagi. Tako bo Socialistična zveza čedalje manj mesto, s katerega se samo popularizirajo politični ukrepi drugih organov, čedalje bolj pa tribuna, na kateri se gradi in ustvarja politika skupnosti.

To je pot, da postaja Socialistična zveza čedalje bolj osnovna institucija socialističnega javnega mnenja, ki se v takšnih odnosih ne pojavlja samo kot moralno-politični pritisk na državne in družbene organe, marveč predvsem kot tvorec političnih programov in borcev za njihovo uresničevanje. To ni več tisto javno mnenje v buržoaznem pomenu besede, ki je objektivno postavljeno samo v opozicijsko in negatorsko vlogo in ki mu je naloga, da se bori samo proti slabim, črnim stranem družbenega reda. To tudi ni javno mnenje, dirigirano iz centra Socialistične javno mnenje postaja v novih odnosih povsem svobodno in ustvarjalno. Za oblikovanje takšnega javnega mnenja so tribune Socialistične zveze — njene sekcije, po-

družnice, odbori, zbori, konference, debate, ankete, referendumi, razprave itd., dovolj široke, aktivna navzočnost najbolj zavestnih socialističnih sil na teh tribunah pa zagotavlja, da se na njih oblikuje zares socialistična politika v naših družbenih skupnostih — komunah.

Tako izražena dejavnost Socialistične zveze bo čedalje manj omejena na pasivno pojasnjevanje, na ozko in pappagandno dejavnost, ker je v Socialistične zveze s tem izčrpana samo delno. S svojo dejavnostjo v oblikovanju političnega Socialistične zveze čedalje bolj prevzema vlogo političnega organizma, prek katerega delovni ljudje uveljavljajo politično samoupravljanje v komun.

Izpolnjevanje sklepov V. kongresa Socialistične zveze je najvažnejše razvijanje Socialistične zveze kot instrumenta neposredne demokratizacije, kot organizacije, prek katerega se oblikuje politika delovnih ljudi na vseh področjih življenja, kot prenašalca težnj širokih slojev delovnih ljudi na družbene organe. Dosežena stopnja družbeno-političnega življenja in perspektive razvoja terjajo, da še bolj razbijamo naše sile, da še odločneje ubiramo to pot, da še odločneje uveljavljamo načela, postavljena na V. kongresu Socialistične zveze in v programu Zveze komunistov.

Popović poudarja, da bodo morale organizacije Socialistične zveze v komun, kakor tudi sami organi komun, biti znatno samostojnejši in z večjo odgovornostjo sprejemati svoje sklepe. Sprito tega morajo organi Socialistične zveze in vsi drugi organi družbenega in političnega življenja svojo dejavnost usmeriti tako, da pomagajo komun, da komuno usposablja, da bo lahko samostojno opravljala svoje delo. Razvoj v komun lahko terja

tudi nekoliko drugačno naravo odnosov med Socialistično zvezo in sindikati, ljudsko mladino, družbenimi organizacijami. Ni dvoma, da bo potrebno mnogo bolj raznoliko in širše sodelovanje med temi organizacijami, večje koordinacije v delu, pa tudi sestavljanja skupnih programov.

V tej luči je treba gledati tudi na ustanavljanje sekcij kot nove in originalne oblike političnega organiziranja in dogovarjanja državljanov.

Izkušnje o dosedanjem razvijanju in delu sekcij ocenjuje Popović v glavnem pozitivno, opozarja pa na nekatere pojave nepravilnega pojmovanja o vlogi sekcij. Poslov ni treba »drobiti« in ne ustanavljati velikega števila sekcij. Prek sekcij se ne koordinira in ne vsklaja dejanst drugih družbenih organizacij v komun. Sekcij ni treba spreminjati v organizacijske komisije.

Ker se zdaj še bolj krepi politična odgovornost organov samoupravljanja, s tem pa tudi članov in aktivistov Socialistične zveze, poudarja Popović nekaj stvari, ki naj jim (Nadaljevanje na 4. strani)

V soboto se je Ljubljana kopala v toplem pomladanskem soncu, na večerjajočo nedeljo pa jo je muhasto vreme s slegom in, da bi bil preobrat še bolj nenavaden, je v nedeljo tudi grmele

Oblikovanje javnega mnenja

Organizacijske naloge SZDL v komun

Rast socialističnih odnosov na vasi

Takšen razvoj v okviru komun bo vplival tudi na vas. Vplival bo na krepitve in razvijanje socialističnih odnosov na vasi — i v ekonomskih i na drugih toriščih življenja.

Kmetijstvo je vedel gospodarsko področje, ki je zaostalo i v tehnološkem pogledu i v ekonomskih odnosih. Napačno pa je povzeti iz tega sklep, da težnje in smer razvoja, o katerem govorimo, ne bosta na-

šla odmevati tudi na vasi in da naše dejavnosti v vseh teh vprašanjih ni treba usmerjati na vas. Gre samo za specifične oblike, v katerih je treba včasih uveljavljati ukrepe.

Del kmetijstva smo že organizirali v socialističnih kmetijskih organizacijah. — Zanje velja vse, kar velja tudi za drugo gospodarstvo. Prosta in neposredna razdelitev dohodka pa bo ustvarila gospodarske in družbene pogoje, da se bodo tudi kooperacija in z njo socialistični odnosi na vasi razširjali.

Spodbujanje in pojasnjevanje - naloga Socialistične zveze

Naloga Socialistične zveze je, da s svojim političnim delom tak proces razvija in spodbuja.

Potem obravnava Milentije Popović nekatera politična in organizacijska vprašanja Socialistične zveze. Idejno-politično življenje postaja pri nas bogatejše, globlje, ponekod pa tudi bolj heterogeno, ker mnogo več ljudi bolj neposredno sodeluje v njem, ker so tudi problemi, na katere bomo zadevali, bolj zamotani in manj znani. Zato bo potrebno, da bomo v praksi bodočega dela širše in globlje spoznavali nekatera politična in organizacijska vprašanja Socialistične zveze, ker se tudi ta vprašanja pojavljajo zdaj v drugačni luči.

V političnem življenju bodo čedalje bolj prehajali do veljave bogastvo idej, mnenj, čedalje več bo bolj konstruktivnih predlogov, bodo pa tudi zaostali nazori. Prav tako bo prišlo do poskusov, da bi v tej ali oni obliki vsilili ali obdržali tudi protisocialistične nazore, tako tiste, katerih socialna in idejna podlaga je biokratizem, kakor tudi tiste, katerih socialna in idejna osnova raseta iz drobnoposelniške, anarhistične, reformistične psihologije. Socialistična zveza kot demokratična tribuna seveda ni in ne more biti pasivna tribuna, pasivni uresničevalce političnih in idejnih tokov, tujih socializmu. Na njenih tribunah naj bodo v aktivnem političnem in idejnem boju vsa gledišča družbeno ocenjena, konstruktivno sprejeta. Protisocialisti-

na, reakcionarna gledišča pa bo treba ovreči. Socialistična zveza kot specifičen politični organizem socialistično zavestne in idejne akcije, tribuna, na kateri se javno oblikujejo ideje in politična gledišča in usmerja razvoj družbe po poti v socializem, mora biti aktivna v boju proti antisocialističnim idejnemu in političnim pojavom.

Rekli smo že, da se lotevamo pomembnih sprememb v naših družbenih odnosih. V tej zvezi je naravno, da imamo opraviti tudi z nekaterimi, na katero jasnim vprašanjem, na katero hočemo dobiti naši delovni ljudje odgovore na tribunah Socialistične zveze. — Takšno vprašanje: odkod spet to naše »presnavljanje« in reorganizacija, zakaj se naposled ne »pomirimo« in p.d. samo kaže, da moramo v političnem življenju pravočasno pojasnjevati bistvo sprememb in bolj poudarjati dejstvo, da v našem družbenem življenju morajo biti takšna revolucionarna vrenja nenehna naprednega prekašanja tega, kar smo že dosegli in da je to vrenje neločljivo sestavni del nenehoma napredujoče družbe. Govorec v tem smislu, zadnje spremembe v razdelitvi dohodka nikakor ne omenjajo, da stopamo v »mirne vode«, marveč, da se bodo demokratične spremembe nadaljevale, da bo to samo po zunanjih manifestacijah morja videti »mirnejše« obdobje zato pa bo v družbeno-političnem pogledu globlje, terjalo bo prestopno pobudo in politično mobilizacijo vseh družbenih organov in organizacij.

Prav zato ker bodo nekateri podjetja, v katerih je produktivnost iz objektivnih ali subjektivnih razlogov manjša, mela v začetku manjši dohodek a razdelitev, bi se utegnile leti nekateri bojazni in interpretacije v zvezi z novo razdelitvijo dohodka, ki so v novni pretirane in napačne. Olj sprejemljive.

Toda vzlic temu pravih raz-

Položaj nerazvitih področij

Sprito posebne politične važnosti se je treba še enkrat dogniti nekaterih nerazumov anj v zvezi s problemom razvoja nerazvitih področij in položajem manj produktivnih in slabo opremljenih podjetij.

Prav zato ker bodo nekateri podjetja, v katerih je produktivnost iz objektivnih ali subjektivnih razlogov manjša, mela v začetku manjši dohodek a razdelitev, bi se utegnile leti nekateri bojazni in interpretacije v zvezi z novo razdelitvijo dohodka, ki so v novni pretirane in napačne. Olj sprejemljive.

Toda vzlic temu pravih raz-



Foto: Danica

Pozitivno urejanje manjšinskih odnosov

Gino Gobbo na skupščini italijanske unije za Istro in Reko

Reka, 19. marca (Tanjug). — Na skupščini italijanske unije za Istro in Reko so poudarili, da so kulturni klubi na Reki, v Pulju, Kopru, Rovinju in mnogih drugih krajih, postali središče kulturnega in zabavnega življenja italijanske manjšine v Jugoslaviji. Samo v upravnih organih in komisijah omenjenih klubov dela več kot 400 ljudi, v sekcijah in društvi pa aktivno sodeluje več tisoč Italijanov.

Posebno uspešno delajo klubi na Reki, v Pulju in Izoli. — Le-ti imajo odlične pevske zbornice, orkestre, dramske sekcije in knjižnice. V okviru rednega gledališkega rednega dela italijanska drama, ki vsako leto prireja gostovanja po krajih, kjer živi večje število Italijanov. Tudi radijski postaji Reka in Koper imata redne programe v italijanskem je-

ziku. Razen tega ima Unija svoje lastno založniško podjetje »Edito«, ki zalaga italijanske knjige in več časopisov. Lani so pri »Editu« tiskali 32 knjig in brošur.

»Medtem ko pri nas vse bolj urejamo probleme italijanske manjšine,« je v svojem poročilu poudaril predsednik Unije Gino Gobbo, »je v Italiji, kjer živi slovenska manjšina, drugače. V trenutku, ko so se odnosi med Italijo in Jugoslavijo znatno zboljšali, so v Trstu in Benetkah uprizorili šovinistične protislovenske demonstracije kljub temu, da je italijanski minister za zunanje zadeve izjavil, da Italija namerava odločno uresničiti tržaški memorandum in urediti vse probleme slovenske manjšine. Skupina neodgovornih študentov je napadla in poškodovala imetje slovenskih

prebivalcev, lokalne oblasti pa niso ničesar ukrenile, da bi to preprečile.

Nadalje je Gino Gobbo govoril o pasivnosti delavstva v Trstu, ki je, kot kaže, ostalo neobčutljivo za problem manjšine in ni ničesar storilo zoper šovinistične izgrede. »Zato,« je zaključil svoje poročilo, »tudi s tega zborovanja zahtevamo, da danes, petnajst let po zlomu fašizma, končno omogočijo slovenski manjšini pravice, ki jih ima.«

KREPITEV KLUBOV ZA ZDRUŽENE NARODE

Ljubljana, 19. marca. V vrstah mladinskih in študentskih klubov za Združene narode so bila v zadnjem času širša posvetovanja in razprave o načelih njihove organizacije in načini dela v teh klubih. Klubi za proučevanje mednarodnih problemov so se v Sloveniji začeli ustanovljati pred dvema letoma in proučujejo najpomembnejša svetovna politična, gospodarska, kulturna in druga vprašanja.

V Ljubljani je bila včeraj ustanovljena skupščina okrajnega centra, ki zalema vse klube ljubljanskega okraja. Razen gostov iz republiškega centra organizacije mladinskih in študentskih klubov za Združene narode in Društva LRS za ZN, so se skupščine udeležili številni predstavniki sorodnih centrov v Sloveniji

INTERVJU PREDSEDNIKA SEKOU TOUREJA Z DIREKTORJEI TANJUGA

Želimo razvijati odnose s FLRJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sékou Touré je opozoril na poskuse, da bi s silo ustavili takšen pozitiven razvoj v Kongu, in poudaril, da niti »najemne čete mednarodnega imperializma niti letala niti zažigalne bombe ne bodo mogle preprečiti zmage kongoškega ljudstva, ki je v tem svojem boju povezano, ne samo z vsemi narodi Afrike, marveč tudi z vsemi narodi, ki niso ne sužnji svoje minulosti, ne hlapi sedanjosti, to se pravi z vsemi narodi svobodne prihodnosti.

Politična neodvisnost atriskih dežel, je poudaril Sékou Touré, je zgodovinska nujnost. To je eden izmed elementov, ki je odločilen za upostavitve enakosti v mednarodnih odnosih, ki so izvirali doslej iz privilegijev kolonializma in imperializma, imeli fevdalni značaj in, lahko rečemo, pomenili razredne odnose na ravni narodov, ker jih je določala stopnja moči, zmogljivost osvajanj, težnja po gospostvu, ne pa osnovne koristi človeške skupnosti.

Predsednik Gvineje Sékou Touré je tudi obširno odgovoril na vprašanje o najvažnejših vidikih notranjega razvoja zunanje politike svoje dežele. »Mi želimo vsestranski razvoj, to se pravi, mi ne izločamo nobenega sektorja dejavnosti, ne katerega koli tanga narodnega življenja. Gospodarski razvoj, ki ne bi imel ugodnih posledic na družbenem torišču, ali pa socialni razvoj, ki bi kalil ravnotežje v družbenih odnosih, bi bila po njegovem mnenju samo »izrastka« anarhičnega razvoja.

Sékou Touré je rekel, da bolega Gvineja za nerazvitiostjo kot posledico zastoj, ki ga je povzročilo tuje gospostvo. Ta nerazvitiost se kaže v ogromni zaostalosti, ki povzroča gospodarske in družbene razlike. Ne dogaja se po naših volji, je pripomnil Sékou

Sékou Touré je na koncu poudaril, da bi ušle biti napake v taki razvojni poti usodne, ne samo za Gvinejo, marveč tudi za razvoj zunaj meja te dežele, in zaključil intervju z besedami: »Zdaj je najvažnejše, da ta notranji splošni razvoj ne postane vzrok razdvajanja in izgube ravnotežja, marveč nasprotno, da postane v tej bistveni fazi vzmet nenehne krepitve naše nacionalne enotnosti, večje mobilizacije naših ljudskih množic in razvijanja njihovega revolucionarnega dinamizma«.

Hladnejši odnosi med Brazilijo in Portugalsko

Rio de Janeiro, 19. marca. (Tanjug). Predsednik Quadros je naslovil na portugalsko vlado zahtevo, naj ta ne preprečuje izhoda iz dežele pripadnikom opozicije, ki uživajo politični azil v brazilskem veleposlaništvu v Lizboni.

To opozorilo ocenjuje v Rio de Janeiro kot znak, da se odnosi med Brazilijo in Salazarjem režimom, ki so bili še do nedavna prišrni, zelo ohladili. List »Journal do Brasil« poudarja, da se nova brazilska politika približuje afriškemu narodu in da je v nasprotju s kolonialistično politiko Portugalske.

KONGRES ITALIJANSKE SOCIALISTIČNE STRANKE

Se glasovanje o resolucijah

Milano, 19. marca. Kongres italijanske socialistične stranke se približuje koncu. Opoldne je bila končana razprava, v kateri so sodelovali v glavnem člani Centralnega komiteja. Po govornih predstavnikih treh stranknih skupin Bassa, Vecchiattija in Segnija bodo delegati nočjo glasovali o dveh predloženih resolucijah, kajti leva in Bassova struja sta predložili enotno resolucijo, kar pa ne pomeni združitve obeh manjšinskih skupin, ki ostajata še nadalje ločeni. Po glasovanju o resolucijah bo izvoljen tudi nov Centralni komitej, v katerem bodo posamezne struje zastopane s glasovi, ki so jih dobile na pokrajinskih predkongresih.

Direkcija stranke je želela, da bi kongres razpravljal tudi o nekaterih spremembah statuta, ki naj bi preprečile predvsem nadaljevanje frakcijske borbe in ustvarile večjo discipliniranost v stranki. Ker predvidene spremembe niso bile predložene pravočasno, da bi o njih lahko razpravljali vsi člani na predkongresih, so se sporazumeli, da bodo ta vprašanja, ki se tičejo notranje discipline v stranki, uredili bodi Centralni komitej, ki bo moral doseči tudi sporazum o bodi sestavi direktije stranke, to je, ali bo le-ta ostala še nadalje sama večinska, ali pa bo enotna, kakor želi večina in kar bi bilo potrebno tudi za nadaljnji napredek stranke.

Kakor smo že poročali, se je razprava po slabo obetajočem začetku v zadnjih dneh razvijala vse bolj v konstruktivnem smislu, kar bo po sodbi večine članov prispevalo, če ne k politični enotnosti stranke, pa vsekakor k operativni enotnosti in enotni za-

velike odgovornosti socialistične stranke za bodočnost delavskega gibanja v Italiji.

Petumi razgovor Rusk-Gromiko

Washington, 19. marca (AFP). Kriza v Laosu je bil glavni predmet včerajšnjih peturnih razgovorov ameriškega in sovjetskega zunanjega ministra v Washingtonu.

Rusk in Gromiko nista dosegla nobenih pomembnih napredkov, kar se tiče zbliževanja ameriškega in sovjetskega stališa o laoskem problemu. Oba ministra pa sta izrazila upanje, da bo ta razgovor omogočil boljše razumevanje med obema državama in olajšal proučevanje glavnih problemov.

ZDA, ki podpirajo vlado v Vietnamu, predlagajo, naj bi komisija treh nevtrálnih dežel poskušala ustvariti pogoje za nevtralizacijo Laos, kot je to predlagal laoski kralj Savang Vatana. SZ pa podpira predlog, naj bi sklical mednarodno komisijo 14 držav, ki naj bi poleg ostalega izdelala predloge kontrolni komisiji, osnovani na ženevski konferenci, ki bi bila odgovorna za nevtralizacijo Laos.

Boji v Angoli

Lizbona, 19. marca. (AP). V portugalski koloniji Angoli je prišlo do novih neredov, kot poročata danes portugalsko znanje ministrstvo. Podrobnosti o teh neredih niso bile objavljene, nekateri viri pa vedo povedati, da so angolski uporniki uničili nekoliko mostov severno od mesta Luanda. Na področju, ki leži okrog 200 km južno od Konga, so baje v teku hudi boji med portugalskimi četami in uporniki.

V SOBOTO IN NEDELJO 12 POŽAROV V MARIBORSKEM OKRAJU

Maribor, 19. marca. — Včeraj ob 11.40 je prišlo goriti gospodarsko poslopje Jakoba Ekarta v Staršah št. 24. Ogenj je uničil poslopje, stroje in drug inventar v vrednosti 2,5 milijona din, nato pa se je razširil še na sosednja poslopja. Gasilci so ogenj omejili, da ni bila škoda še večja. Vzrokov požara še niso raziskali.

Sinoči ob 22.10 je gorelo gospodarsko poslopje Franca Oprešnika v Rušah. Požar je zajel tudi stanovanjsko poslopje in cenilo škodo na 900.000 din. Suho vreme, nepredvidni pastirji, deloma pa tudi lokomotive so povzročile še vrsto drugih požarov. Ob 18. uri je zagorel gozd pri Zatoštu v Slovenski Bistrici. Pogorelo je dva hektara mladega gozda. Ob 14.45 je iskra lokomotive povzročila požar v centralnem skladišču »Surovine« na

TRI NESREČE

SESTLEJNI OTOKAR ZANETIL POŽAR

Ljubljana, 19. marca. — Sestletni Ciril Kokalj iz vasi Osredke 2 pri Dolnem je včeraj ob 13.10 zažgal hlev svojega deda Pavla Cerarja. Prizgaj je slamec in hotel kaditi cigareto. Zaradi močnega vetra je bil hlev v trenutku v plamenih in se razširil tudi na šest hektarov bližnjega gozda. Ogenj je uničil hlev in stanovanjsko poslopje Pavla Cerarja ter hlev sosedja Jožeta Jerca, ki so mu zgoreli tudi poljedelski stroji in svinja z osmimi mladiči. Materialno škodo cenijo na okrog 2 milijona din.

OTOKAR PRITEKEL POD AVTO

Novo mesto, 19. marca. — Včeraj ob 17.40 je v vasi Velika Blesnica pri Novem mestu triletni Franjanc nenadoma pritekel na cesto, tako da se mu voznik osebnega

avtomobila S-1352 Jože Debelan, ki je vozil s hitrostjo 30 km, ni ušel pred umaknit. Otokar se je znašel pod kolesi avtomobila in si domol obe ključnici in tri rebra na desni strani prsnega koša. Materialne škode ni bilo.

NEPREDVIDNO PREHITEVANJE
Ljubljana, 19. marca. — Včeraj ob 13.50 je iz Polja v smeri proti Zalogu vozil tovornjak S-6239, ki ga je upravljal Jože Piker, z zmeznostjo hitrostjo. Nasproti mu je prišel oseben avto S-2182 z Alojzom Dornikom za krmilom. V trenutku, ko sta se srečala, je iz Polja za tovornjakom prišel Blaž Ščepanovič v osebnem avtomobilu S-1382 in ga hotel prehiteti. Zaradi kratke razdalje pri veliki hitrosti in močnem zaviranju ga je postavilo po njega. Oba avtomobila sta se znašla na cesti, prišlo je do trčenja, no škodo cenijo na 200.000 din.

NOVI PROSTORI MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

Ljubljana, 19. marca. V zvezi s preureditvijo stare Ljubljanske hranilnice so si udeleženci ogledali razstavo »Okupatorjevi zapori in taborišča« v Vajeniški šoli. Po ogledu razstave so se bvisi politični zaporniki in interniranci razdelili v skupine in s pripovedovanjem spominov izpopolnili zgodovinske podatke o posameznih taboriščih in zaporih.

Skupščina likovnih umetnikov Srbije

Beograd, 19. marca. (Tanjug). Na redni skupščini združenja likovnih umetnikov Srbije so ugotovili, da je v zadnjih dveh letih dosežen velik napredek v likovnem ustvarjanju. Opaziti je, da so bili posebno plodni mladi umetniki, ki so s pogostimi razstavami svojih del vzbudili pozornost javnosti. Združenje je organiziralo uspešno sodelovanje in zamenjavo s slikarji in kiparji iz drugih republik, mnogi člani združenja pa so razstavljali tudi na tujem. Na skupščini so sklenili, da bodo ob 20. obletnici revolucije priredili več razstav.

Padavine v Sloveniji

Ljubljana, 19. marca. (Tanjug). Dež, ki je pričel jutro padati v Sloveniji, je prišel pomenju kmetijskih strokovnjakov pravočasno, saj že nekaj tednov ni bilo padavin in ni bilo mogoče začeti s kmetijskimi deli. Zaradi suše so se vrstili tudi gozdni požari, ki so povzročili precej škodo. Po podatkih vremenslovske službe se tudi v naslednjih dneh obetajo padavine in padeč temperature.

nilnice ljubljanske. Oddečki hranilnice v novih prostorih bodo začeli redno poslovati v ponedeljek, 20. marca in bodo odprti vsak delovni dan od 7.30 do 11.30 popoldne in od 16. do 18. ure popoldne. Opravljali bodo vse posle v zvezi z osebnimi in potrošniškimi krediti, razen vplačil in izplačil.

Mestna hranilnica ljubljanskega okraja ima zdaj okrog 100.000 vlagateljev in nekaj nad 2000 tekočih računov. Zaradi pomanjkanja prostora so zgradili prizidek k palači v Čopovi ulici (na dvorišni strani), kjer bodo prostori za mladinsko varčevanje. Računajo, da bo ta zgradba pod streho že do konca tega leta.

Naša razstava v Kairu

Kairo, 19. marca. (Tanjug). V okviru velikega kmetijskega velesejma v Kairu bodo poutrišnjem odprli tudi jugoslovansko razstavo, na kateri bo sodelovalo več jugoslovanskih podjetij. Odprta bo do 20. aprila.

V. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE FRIZERJEV

Spet po štirih letih

Ljubljana, 19. marca. Danes je bilo v Festivalni dvorani Gospodarskega razstavišča V. republiško strokovno tekmovalje v brivsko-frizerski stro-

ki. Tekmovanje je organiziral Klub damskih in moških frizerjev pri Obrtni zbornici OLO Ljubljana, pokroviteljstvo nad izvedbo pa je pre-



vzela Tovarna kemičnih izdelkov »Ilirija« oziroma njen kozmetični oddelk »Narta«. Današnje tekmovalje, peto po vrsti (četrto je bilo pred štirimi leti) je privabilo veliko število tekmovalcev pa tudi gledalcev. V prvi disciplini tekmovalju valencev je nastopilo 24 ženskih frizerjev in frizerk ter 10 frizerjev in frizerjev za moške. Pomerilo so se v moderni dnevni frizuri in v modernem striženju. Za njimi so tekmovali kvalificirani in visokokvalificirani moški frizerji in frizerke. 23 tekmovalcev se je trudilo, da bi v 55 minutah samo z britvami in škarijami svoje modele ostrigili čim prikupneje. Nato se je 38 kvalificiranih in visokokvalificiranih ženskih frizerjev pomerilo med seboj v moderni vodni pričeški. Popoldne so bili prvi na vrsti moški frizerji (nastopilo je 17 frizerjev in frizerk).

V tem smislu je zdaj za aktiviste Socialistične zveze še bolj aktualno tisto, kar je zapisano v programu Zveze komunistov:

»Zveza komunistov Jugoslavije je del Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Dejavnost članov Zveze komunistov Jugoslavije je nenehna podvržena poslanju in oceni delovnih ljudi. Člani Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije prejemajo od komunistov moč socialističnega prepričanja in ga spreminjajo v široko socialistično zavest delovnega ljudstva.

Vodilne vloge v vrstah Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije si komunisti ne zagotavljajo z vsiljevanjem svojih idejopolitičnih gledišč, marveč z močjo svojega prepričanja, slonečega na znanstvenem spoznanju sodobne družbene stvarnosti in njenih osnovnih težnj; z nenehnim povezovanjem revolucionarne teorije, s praktičnim delom za preobrazbo družbenih odnosov, s pomočjo delovnim ljudem, da v polni meri uveljavijo svoje demokratične pravice; z idejnim in moralnim obogatenjem lika komunisti, ki mu je komunistična končna osvoboditev človeka najvišja težnja tako v javnem kakor tudi v osebnem življenju.

Naši državljani so bili doslej bolj informirani o sklepih zveznih organov, kakor o sklepih posameznih organov komunne. Zato Popović opozarja na potrebo, da dobe državljani popolnejše podatke o dejavnosti raznih organov komunne.

Takšen razvoj čedalje bolj postavlja tudi političnega aktivista v objektivno drugačen položaj. Politichen aktivist mora biti čedalje bolj sposoben, da samostojno analizira probleme okolja, v katerem živi, da samostojno, ob popolni odgovornosti sprejema sklepe, ki bodo na liniji razvoja socializma — politični aktivist mora biti sposoben, da te sklepe brani, da pojasnjuje njihovo potrebo delovnim ljudem, ne z vsiljevanjem, marveč z močjo prepričevanja.

Vse to pomeni, da bo idejna politična dejavnost tudi v prihodnje ena najpomembnejših značilnosti političnega aktivista.

IZ REFERATA ČLANA IZVRŠNEGA ODBORA SZDLJ MILENTIJA POPOVIČA

(Nadaljevanje s 3. strani)

organizacije Socialistične zveze posvete posebno pozornost: kadrovska politika, izbira in izvolitev ustreznih ljudi v organe upravljanja;

pomoč članom samoupravnih organov, da bi se kar najbolj usposobili za uspešno opravljanje svoje vloge;

izvajanje demokratčnih metod v delu teh organov, tako nasproti državljanom v organizacijah, ki so jih izvolile, kakor tudi v vsklajanju dela z drugimi organi samoupravljanja.

Na tej podlagi naj se razvija dejavnost komisij in sekcij Socialistične zveze.

Tudi sodelovanje Socialistič-

ne zveze z drugimi družbenimi organizacijami dobiva nove vidike. Socialistična zveza naj podpre razvoj dejavnosti teh organizacij in proces njihove demokratizacije.

Milentijski Popović se dotika tudi informativno-propagandne dejavnosti in informiranja državljanov v komunni, opozarja na potrebo po razvijanju bolj sodobnih oblik obveščanja državljanov.

Naši državljani so bili doslej bolj informirani o sklepih zveznih organov, kakor o sklepih posameznih organov komunne. Zato Popović opozarja na potrebo, da dobe državljani popolnejše podatke o dejavnosti raznih organov komunne.

Enotnost v pogledu na socializem

Na koncu svojega referata Popović poudarja:

V družbi, v kateri sta gospodarstvo in politično življenje čedalje bolj svobodna, imajo idejno-politični elementi čedalje večjo vlogo. Kadar se o problemih družbenega življenja

nja čedalje manj odloča v centru, kadar je čedalje manj močnejše iz centra dirigirati gospodarska in ustrezna družbeno-politična gibanja in kadar na tisočih mesa sprejema sklepe na sto tisoče državljanov, tedaj je čedalje bolj potrebna

VELIKE MEDNARODNE TEKME V "AJAH NA ORODJU NA LJUBLJANSKEM GR

Uresničena želja

V izredno hudi konkurenci s Sovjetsko zvezo je izbrana vrsta Slovenije zasedla prvo mesto pred gosti iz SZ in NDR, med posamezniki pa je Cerar osvojil prvo mesto pred Titovom

LJUBLJANA, 19. marca — Sinoči je bilo v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča mednarodno tekmovanje v vajah na orodju med reprezentancami Poljske, NDR, Švice, SZ in Slovenije. Med gledalci smo v nabito polni dvorani opazili tudi predsednika Ljudske skupščine tovariša Miha Marinko.

V vseskozi zanimivem tekmovanju je presenetljivo zmagala reprezentanca Slovenije pred ekipo SZ in drugimi, pa tudi v tekmovanju posameznikov je slavil zmago naš telovadelec Miro Cerar, Jurij Titov (SZ), bronasta medalja iz Rima, pa se je moral zadovoljiti z drugim mestom. Izredna uspeha sta si zaslužila Trojar in Šrot, ki sta se uvrstila na 5. in 6. mesto, torej pred prav tako izvrstne telovalce Švice, Poljske in Nemčije.

Prireditev se je začela v zelo slavnostnem vzdušju. Udeležence je najprvo pozdravil Konrad Grilc, predsednik od-

bora za vaje na orodju, potem ko so odigrali državno himno, so gledalci znova gromko pozdravili tekmovalce. Le-ti so

res dali od sebe vse, tako da je bila raven prireditve res kvaliteten in vredna slovitih imen med udeleženci. Mnogim je bilo tesno pri srcu, čeprav se ni bilo bati, da ne bi naši tekmovalci storili vsega, kar zmorejo. Toda med tekmeci so bili Titov, drugi na zimskem prvenstvu SZ, Makurin, tretji na istem tekmovanju, in Lipatov kot šesti najboljši tamkaj, v Rimu pa sedmi, medtem ko je bil Cerar ondasi osmi.



Vsak tekmovalec je prejel šopek — tudi zmagovalce Cerar

Od orodja do orodja

Začeli so s preskokom čez konja. Makurin je prejel oceno samo 9,10. Naš Trojar je bil nekoliko boljši, Lipatov je preskočil mojstrsko. Ocena 9,50, toda na splošno presenečenje je Tine Šrot preskočil še lepše — prav tako za polni skok kakor Lipatov — prejel 9,35 točke. Nemca Dölinga so nizko ocenili za zelo lep premet v stran. Arena je utihnila. Na »startu« je bil Titov, ki je na olimpiadi prišel v preskoku na 4. mesto. Niti prvi niti drugi skok se mu ni prav posrečil. Konja se je dotaknil preveč na robu, pri močnem odzivu je odskočna deska

Naposled pa je Titov le pokazal pravo vrednost in prejel visoko oceno 9,73. Sovjetski sodnik mu je prisodil 9,90, ostali pa 9,80, 9,50 in 9,70. Ali ga bo mogel naš Cerar preseči so se vsi spraševali. Naš državni prvak se je dvignil kot pero v zastoju in se mehko spustil v stoporo, toda potem pa je tudi on preveč zagugal kroga. Ocena 9,45.

Ekipe: SZ 19,35, Slovenija 18,70, Švica 17,90, NDR Nemčija 17,85, Poljska 17,70.

Po odmoru so telovalci najprej nastopili v prosti vaji (parterju) Lipatov pa (29) ni navdušil, boljši od njega je bil Nemec Döling 9,35, Makurin

znani: dve oceni po 9,90, nato pa še 9,80 in 9,70. Končna ocena 9,85. Nastop na konju z ročaji je bil za sovjetske telovalce domala porazen. Med ostalimi se je na tem orodju odlikoval edino še Švica Müller z 9,10, vsem ostalim pa je povzročalo velike nadleže. Tudi Šrot se je moral zadovoljiti s skromno osmico.

Ekipe: Slovenija 19,40, Švica 18,05, SZ 17,85, Poljska 17,30, NDR 17,20.

V Rimu sta si v vajah na drogu Titov in Cerar razdelila 5. in 6. mesto. Kako bo tokrat, saj sovjetski telovalce ne kaže najboljši forme? Na odgovor je bilo treba čakati do zadnjega. Lipatova so vsi sodniki ocenili enotno — 9,30. Šrot je prejel boljšo oceno — 9,35, in Makurin 9,45. Trojar pa za svojo solidno, toda ne iz najtežjih elementov sestavljeno vajo — 9,30. Več kot soliden je bil Poljak Jokiel z 9,45, nato pa se je povzpel Titov. Za izvršno, res mojstrsko izvedbo — gledalcem je kar zastajal dih — je zaslužen pobral — 9,75. Cerar je izvedel še težjo vajo s prav takšno eleganco in odločnostjo, tako da je še prekosil velikega tekmeca. Ocena 9,80! Čudil se mu je samo Titov in mu čestital.

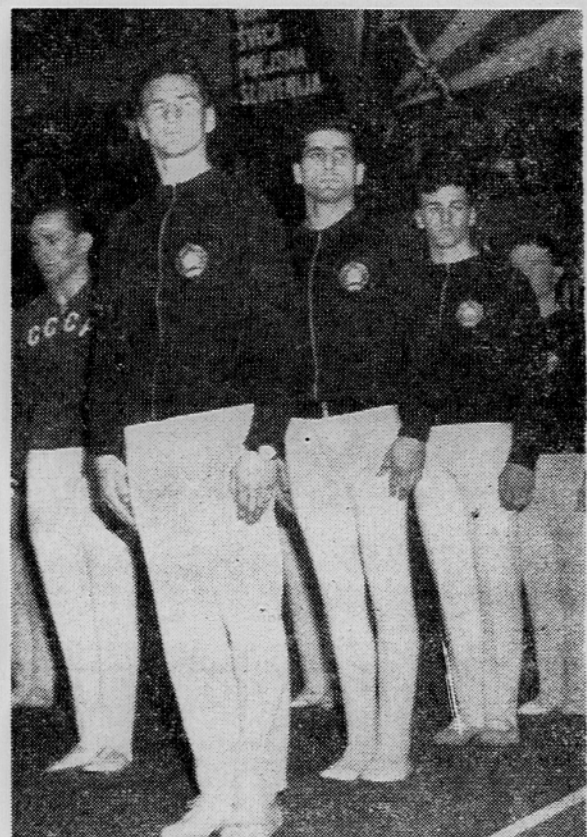
Ekipe: Slovenija 114,55, SZ 113,35, NDR 108,95, Švica 108,85, Poljska 108,80.

KONČNI PLASMA POSAMEZNIKOV

1. Cerar 58,10, 2. Titov 56,50, 3. Makurin 56,20, 4. Lipatov 55,70, 5. Trojar 55,0, 6. Šrot 54,90, 7. Fässler (Švica) 54,80, 8. Döling (NDR) 53,55, 9. Jokiel (P) 54,30, 10. Müller (Švica) 54,05, 11. Hawelek (P) 53,55, 12. Weber (NDR) 53,50, 13. Kucharczyk (P) 53,25, 14. Nachtigal (NRD) 52,75, 15. Hobi (Švica) 46,40.

Se preden so objavili neuradne izide, je završalo po dvorani. Občinstvo ni moglo nehati plaskati, hotelo je pač tako nagraditi vse tekmovalce do zadnjega in jih vsaj delno poplačati za trud in prizadevanje. Treba je povedati, da je bilo v dvorani vroče, vsekakor pretoplo, najsi bo za tekmovalce in tudi občinstvo.

Znova so zaigrali himno. Veliko tekmovanje je bilo končano. Zmaga naših telovalcev v tej hudi konkurenci je izreden mednarodni uspeh. Čestitamo!



Reprezentanca Slovenije — Trojar, Cerar, Šrot z vodnikom vrste Senico

močno zdrknila nazaj. Več ko 9,40 točk res ne bi bil mogel nihče dobiti za tako vajo. Cerar je bil najboljši z oceno 9,60.

Plasma najboljših na tem orodju je bil naslednji: 1. Cerar 9,60, Šrot 9,55, Lipatov 9,50, Titov 9,40, Kucharczyk (P) 9,10 itd. Ekipe: Slovenija 19,15, SZ 18,90, NDR 18,45, Poljska 18,55, Švica 18,15.

Tekmovanci so bili ob bradlji. Pričakovati je bilo, da bodo sovjetski tekmovalci že na drugem orodju popravili plasma in prevzeli vodstvo. Toda to ni bilo tako! Šrot, ki se enako kakor Trojar ni mogel uvrstiti v olimpijsko vrsto, se je izkazal tudi na tem orodju. Za precej težko vajo je bil ocenjen z 9,50, medtem ko je Lipatov za njim prejel le 9,40 točke. Trojarju se ni posrečilo nobena izmed treh težjih prvin, zato je po pravici pobral »samo« 8,85. Makurina so ocenili tako kakor Šrot. Cerar pa je za mojstrsko izvedbo prejel daleč najboljšo oceno 9,75. Titov (9,45) ni pokazal tega, kar je bilo pričakovati. Med ostalimi se je odlikoval Švica Pässler z 9,25.

Ekipni plasma: Slovenija 19,25, SZ 18,95, NDR 18,20, Švica 18,10, Poljska 17,80.

Na krogih je bil Makurin prvi, ki je za izredno lepo izvedbo arzo (Auerbachov salto) prejel visoko oceno 9,60. Trojar je bil izvrsten v razpori, toda pri dvigu kroga je premočno zagugal, kar je otežilo njegovo nadaljnjo izvedbo. Ocena: 9,15. Lipatov je bil tudi tokrat soliden (9,50) Šrot pa nekoliko slabši kakor na prejšnjih orodjih 9,25.

je bil izvrsten (9,50), kar velja tudi za Poljskega Jokielja, ki je pred 9 leti v Helsinkih osvojil srebrno medaljo. Njegova izvedba je bila najskladnejša in elegantna hkrati. Sodniki so ga ocenili 9,45, kar je bilo premočno dobro. Zopet najboljšo oceno je prejel Cerar (9,65), ki je v prosti vaji pokazal občuten napredek, saj je bila še lani prav ta disciplina skoraj cokla zanj. Ekipe: SZ 19,05, Slovenija 18,90, NDR in Poljska 18,75, Švica 18,25.

Konj z ročaji — nanj so vsi čakali najtežje. Cerar (bronasta kolajna na svetovnem prvenstvu v Moskvi) je eden izmed najboljših v tej disciplini na svetu, imel pa je veliko smolo, da na velikem mednarodnem turnirju pred dvema letoma prav v tej dvorani in nič manj tudi v Rimu. Ali se bo uresničil njegov »v tretje«? Pred njim so šli čezeni že najbolj nevarni tekmeci, toda Lipatov se je zataknilo, pa so mu prisodili samo 8,80. Makurin (9,00) je bil povprečen, toda tudi Titovu ni šlo čisto gladko. Prekinil je vajo in jo zanesljivo nadaljeval, zato ni mogel spraviti več kakor 8,85. Naš Trojar je prekosil samega sebe, in bil za odlično izvedbo po pravici nagrajen z 9,55. Videz je bil, da se je naposled našel, saj je bil poprej videti zelo nemiren. Občinstvo je viharno pozdravilo njegov uspeh. Zda je šlo samo še za to, ali bo Cerar in za koliko oreakcij Trojarja. Naš prvak se je vrtil na ročajih kot vrtačka, nobenega zatika in potem mu je šlo izpod rok še hitreje. Nihal je elegantno in visoko. Viharen aplavz. Vsi pogledi so bili uprti v sodnike. Tudi ti niso bili skopi s pri-



Razpora Titova na krogih

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Razširitev predmeta poslovanja

Oba zbora ObLO Ljubljana — Šiška sta sprejela in potrdila sklep delavskega sveta obrtnega podjetja »Agrostroy« o razširitvi predmeta poslovanja na nakup amortiziranih in karamboliranih traktorjev, motornih vozil in večjih kmetijskih ter gozdarskih strojev, na popravilo gozdarskih in gradbenih strojev in na obrat družbene prehrane. »Agrostroy« bo tako odkupoval izrabljene stroje, jih generalno popravil in ponovno usposobil za delo. Tako bodo mnoge gospodarske organizacije poceni prišle do strojev, hkrati pa je to splošna gospodarska korist, ker bo dobilo gospodarstvo že odpisana sredstva ponovno v uporabo. — Prav tako sta oba zbora potrdila sklep delavskega sveta podjetja pivovarne »Union« v razširitvi predmeta poslovanja na usluge pomožnih delavnic in avtoprevoze. V svojih delavnicah bo podjetje opravljalo usluge za razna gostinska podjetja (popravila in izdelava točilnih pip za pivo itd.) S prostim voznim parkom pa bo podjetje opravljalo tudi prevoze za zunanje koristnike.

(N. L.)

Predavanje o sončni peči

V okviru rednih tedenskih predavanj v dvorani hišnega sveta Nebotičnik je zadnji četrtki predaval inž. Jože Muster, sodelavec na metalurškem inštitutu v Ljubljani, o sončni peči. Predavatelj je govoril o pretvarjanju sončne energije v električno s pomočjo polprevodnikov, s fotočleni čistega silicija, germanija, selena itd. Dalje je seznanil poslušalce s prizadevanji znanstvenikov v velikih svetovnih laboratorijih z eksperimentiranjem pri pretvarjanju toplotne v električno energijo. Predvsem zanimivo je izkoriščanje sončne energije pri pridobivanju pitne vode iz morske in tehniški postopki v tej smeri, ter uporabi sončne energije za pridobivanje toplote (kuhanje). Takšen način gretja uporabljajo predvsem v Indiji in SZ. Zanimivo je bilo tudi prikaz ogromne sončne peči v Pireneji, ki zmore do 1000 kilovatov in male eksperimentalne sončne peči pri nas v Piranu, kraju z izredno ugodnimi sončnimi pogoji. Za zaključek so zavrteli dva filma o sončni peči in izkoriščanju sončne energije. — Prihodnji četrtki bo inž. Dušan Gruđen ob spremljavi slikovnega gradiva in filma predaval o žičnicah.

(N. L.)

48 porok v preteklem tednu

Prejšnjo sredo je v poročni dvorani ljubljanskega magistrata sklenilo zakonsko zvezo 5 parov, v soboto pa 43.

(A. N.)

Garancijske izjave

Na zadnji skupni seji sta oba zbora ObLO Ljubljana — Šiška potrdila garancijske izjave naslednjim gospodarskim organizacijam in podjetjem: Podjetju »Uliv« za najetje posojila za obratna sredstva v višini 6 milijonov, »Agroservisu« za najetje posojila za potrebe težke mehanizacije v znesku 180.889.000, za gradnjo motela v Mednem v znesku 17 milijonov din, industrijskemu podjetju »Unitas« za najetje dolgoročnega posojila v višini 41 milijonov din z odpisno dobo 15 let in 5 odstotno obrestno mero, obrtnemu podjetju »Medenjak« za najetje dolgoročnega posojila v višini 4 milijone din za adaptacijo hiše na Celovski cesti 102.

(N. L.)

Potrošniški in obrtniški center v Rožni dolini

Na križišču ceste XI in ceste VI v Rožni dolini gradi ljubljanski gradbeno podjetje »Tehnograd« potrošniški in obrtniški center. Gradnjo obeh zgradb financira ObLO Ljubljana Vič-Rudnik, in sicer so doslej porabili za potrošniški center že devet in pol milijona dinarjev, za obrtniški center pa že skoraj 36 milijonov dinarjev. V obrtniškem centru bodo izvrševali obrtniške usluge elektromonterji, vodovodni inštalaterji, kleparji in tapetniki, v potrošniškem centru pa bo velika paviljonska trgovina, podobna kot so jo pred kratkim odprli na Opekarski cesti. Projekt za obe zgradbi je izdelal inž. Pretnar dokončani pa bosta v letošnjem letu; obrtniški center bo odprt že v kratkem, potrošniški pa nekoliko pozneje.

(A. N.)

DOBRI REZULTATI NAGRAJEVANJA PO UČINKU

Z občnega zbora Sindikalne podružnice cestno-prometnih delavcev »Ljubljana Transport«

Na rednem letnem občnem zboru sindikalne podružnice cestno-prometnih delavcev pri komunalnoprometnem podjetju »Ljubljana transport«, ki so se ga udeležili tudi številni gostje, se je razvila živahna razprava o problemih v tej stroki. Vrsta diskutantov je poudarila, da so s prehodom na novo nagrajevanje po učinku dosegli predvsem večjo delovno storilnost, kakor tudi večje mesečne prejemke. Zaradi velikega števila kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev in specifičnosti dela (nočna in nedeljska služba) ter nagrajevanja po učinku se povprečni mesečni dohodki gibljejo v višini 32 tisoč dinarjev. Prav zato je za razliko od prejšnjih let skoraj povsem prenehala velika fluktuacija delovne sile v podjetju.

Posebno skrb bodo v prihodnje posvetili stanovanjski gradnji za člane kolektiva, in to z vključevanjem v občinski

stanovanjski sklad (sklad namenskega varčevanja), ki nudi interesom zelo ugodne pogoje. Dalje bo treba posvetiti večjo skrb prevoznikom — materam in varstvom njihovih otrok, kulturni, športni in drugim dejavnostim. Delavci so se med drugim zavzeli tudi za tesnejše sodelovanje delavskega sveta s sindikatom in upravo podjetja, tako da bodo postali res vsi zaposleni aktivnejši upravljalci podjetja. Spregovorili so tudi nekaj kritičnih besed na račun odnosa med mojstri in vajenci v delavnicah in vzgoji mladine nasploš. Opozorili so na nekatere probleme pri enakovrednem nadomestilu za zaslužek, kadar ima delavec okvaro na vozu ali je med delovnim časom na sestanku.

Sportniki Ljubljane transporta gradijo za sindikalnim domom letno igrišče, ki bo dograjeno verjetno že do poletja.

(N. L.)

TEDEN »MLADINSKE KNJIGE«

Teden »Mladinske knjige« bo trajal od prvega spomladanskega dne, 21. marca, pa do 28. marca letos. V teh dneh bo založba »Mladinske knjige« v Ljubljani priredila v Narodni univerzitetni knjižnici tudi razstavo mladinske literature, ki jo je izdala v letu 1960. V središču razstave bo tisoča knjiga, ki jo je Mladinska knjiga izdala lani, to je Collo-dijev »Ostržek«. Razstava bo odprta vsak dan neprekinjeno od 9. do 17. ure. Nekaj ur na dan bo po razstavi tudi strokovno vodstvo.

»Mladinska knjiga« je ob svojem tednu izračunala za namiv podatke: doslej je izdala nad milijon 600.000 izvodov knjig. Če bi ves ta papir razrezali na meterske trakove, bi z njim lahko trikrat ovili

zemljo. Na prvi dan razstave, 21. marca, bodo v razstavnem prostoru razdelili tudi Levstikove nagrade za najboljša leposlovna in poljudnoznanstvena dela in za najlepše ilustracije (tudi v prevedenih knjigah). Nagradjena dela si bodo lahko Ljubljanci ogledali tudi v izložbah knjigarn.

V. M.

Gradili bodo novo skladišče

Delavski svet trgovskega podjetja »Koloniale« v Mariboru je sklenil, da bodo zgradili novo skladišče ob industrijskem tiru v neposredni bližini carinarnice. V novem skladišču bodo lahko vskladiščili blago na površini okrog 7000 m². Gradnja novega skladišča je nujna, saj sedaj »gostujejo« v skladišču Glavne uprave carin FLRJ v Mariboru. V tem skladišču so morali izprazniti več kot tretjino skladiščnega prostora. Prav tako pa carina že več let zahteva, naj trgovsko podjetje »Koloniale« čimprej izprazni skladiščne prostore. Razen tega je podjetje vskladiščilo svoje blago tudi na dveh drugih krajih, kar znatno podrožuje poslovanje. Večje količine blaga so morali vskladiščiti tudi v dravogradskem skladišču. Računajo, da bo gradnja novega skladišča veljala okrog 250 milijonov dinarjev.

M. K.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše drage mame

BARBARE KABAJ

iskrena zahvala vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti. Obenem se zahvaljujemo za vence in cvetje ter pevskemu zboru za ganljive pesmi.

Zalujoč:

sin Milan z družino

Dotrpela je naša predraga mama, sestra, stara mama, tašča in teta

MINA SENČAR roj. LUBEC

Pogreb bo v torek, 21. marca popoldne iz hiše žalosni. Ptuj — Lackova 10.

Zalujoč: otroci Mila Planinšek, Klara, Stanko, sestra Elza, vnuk Aljoša, snaha Zdenka in ostalo sorodstvo.

Ptuj, Ljubljana, Reka, 19. marca 1961.

Dotrpela je v 83. letu naša predraga mama, sestra in babica

MINA SENČAR vdova odvetnika

Pogreb bo v torek, 21. marca ob 15. uri v Ptuj.

Zalujoč: otroci Mila, Klara, Stanko, sestra Elza, vnuk Aljoša ter ostalo sorodstvo.

Ptuj, 19. marca 1961.

Trgovina »ZELEZO« v Ljubljani

Stritarjeva ulica 7

sprejme takoj za NON-STO poslovanje:

skladiščne delavce

Pismene ali osebne ponudbe na trgovino »ZELEZO« v Ljubljani, Stritarjeva ulica 7.

1935

otoku nekakšno hlabro dejanje. Vsi prijatelji so gové-
rili, da je to korajžna odločitev in podobno. Bart je
bosta, da bosta skupaj odbrala Thoreauja. Sedela
bosta pred zakrjenim kaminom, zunaj bo snežilo, ona
vila, pa bosta vnovič skupaj prebrala vse knjige, ki sta
jih brala nekoč v mladih letih. »Znova se bodo sezna-
mili« z naravo. V ledu si bodo izsekali odprtino in ri-

ino Triglav - Ljubljana: amer.
barv. film »Moby Dick«. Tednik.
Predstave ob 16, 18 in 20. Proda-
ja vstopnic od 15. ure dalje. Da-
nes zadnjič.

se bodo na otoku kratko in

malo čudovito Od konca
Hasper razen

ptembra pa vse do maja je
tirih Hunterjevih edina živa

— nad zemljo B,
— telefonijo C.

2128

otoku nekakšno hlabro dejanje. Vsi prijatelji so gové-
rili, da je to korajžna odločitev in podobno. Bart je
bosta, da bosta skupaj odbrala Thoreauja. Sedela
bosta pred zakrjenim kaminom, zunaj bo snežilo, ona
vila, pa bosta vnovič skupaj prebrala vse knjige, ki sta
jih brala nekoč v mladih letih. »Znova se bodo sezna-
mili« z naravo. V ledu si bodo izsekali odprtino in ri-

Todd in s tem prekršil dvajsetletno zvestost in ljubeznost do Hunterjeve družine, ki je ostala v hiši. Tisti večer je Hunter odšel na lov s svojimi oddovi koč. Ker se ni na trka odločil, da bi se vrnil v škafli pred zakljenjenimi vrati, nista več spregovorila niti bleda, niti rdeča, niti malečnosti.

V navlečenem ozračju tako ni na prsto in s vsaj drug drug malo ljubezni.

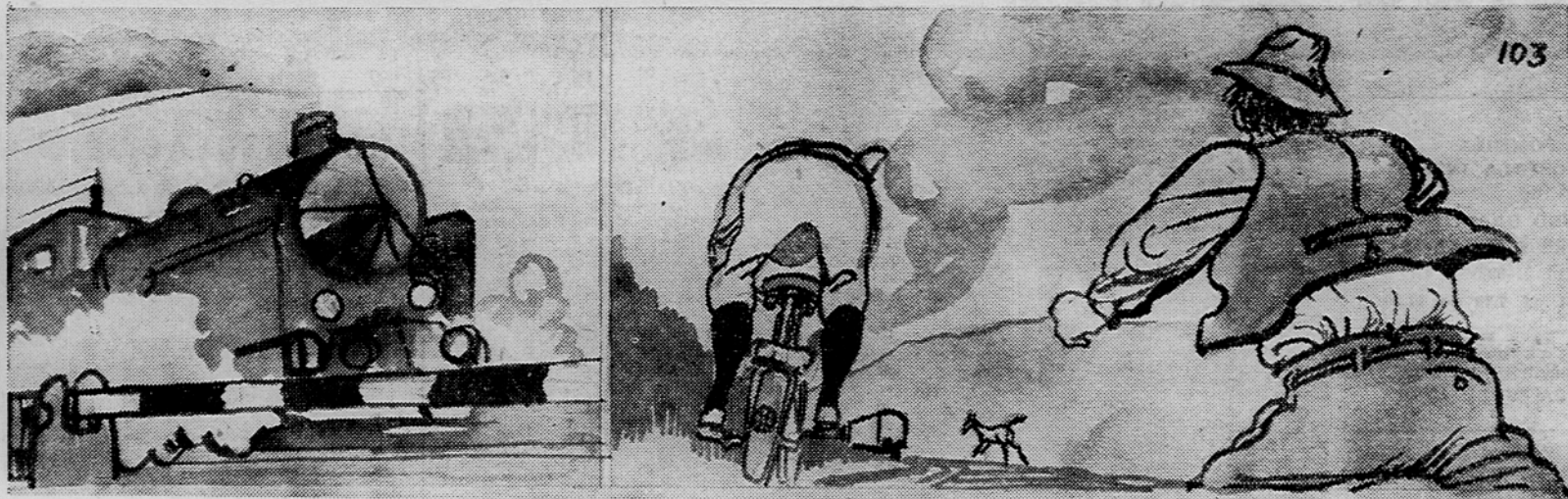
n stanovanju nad garažo peto, da sta se otroka navadn
ne glede na vreme igrala zun
ga,« je govoril Bart, vendar
kar je je med njima bilo, v

se je naučil neverjetno dobro, toda Sylvíji se je zdelo, da kot mati ne more biti kdo ve kako ponosna na fant, ki se zavil v plašč sklanja nad tipke in polni velika, prazno hišo z glasbo.

Zjutraj je Sylvíja navadno položila solske knjige iz zvezke, ki jih je pošiljala država, na kuhinjsko mizo.

VEDRI SULCI

JURIJ
TRAMSEK
DRAGO
STRMEC



JE ŽREBIČEK TAKO RAZPOSAJEN?

103. Prav počasi so se peljali kakih sedemdeset metrov za vozom. Zastihali so živžg lokomotive. Potem so zagledali vlak, ki je prihajal še precej od daleč po progi proti cesti. Bili so prav blizu kraja, kjer je proga prečkala cesto. Voznik je pritegnil vajeti. Ustavil se je trideset metrov pred železniškim prehodom brez zapornic.

Vlak se je približeval cesti. Žrebiček je priostiril ušesa. Potem je začel tekat v majhnem krogu. Voznik je v naglici privezal vajeti za ročico in skočil z voza. Tedaj je bila polovica vlaka že čez cesto. Voznik je planil za žrebičkom, živalca se je pa že pognala proti vlakom.

»Za njim!« je razburjen vzkliknil voznik. Vlak se je oddaljeval, žrebiček je dirjal za njim. Kmet je tekel, toda še zdaleč ga ni mogel dohiteti. »Za njim!« je zavpil še Nečje.

»Pazite na kobilu!« S kolesom se je zapeljal na stezo, ki je vodila ob progi. Videl je kmeta, kako brezupno teče pred njim. Kmalu ga je prehitel. Žrebiček je dirjal še zmeraj za vlakom, ki se je že zelo oddaljil. Nečje je pritiskal na pedale na vso moč. V nogah je čutil utrujenost. Razen tega je bila steza kotanjasta. Nečje je poganzal kolo stoji, da je imel več moči v nogah. Vlak se je že izgubljal za hribcem. Žrebe je še zmeraj teklo za njim.

Francozi in knjige

Združenje francoskih založniških hiš je izvedlo anketo, po kateri čitajo knjige le dva izmed petih odraslih prebivalcev dežele. Podatki ankete povedo, da je med sto Francozi 52 takih, ki prebirajo le revije in dnevne liste, šest odstotkov odraslega prebivalstva pa sploh ne bere ničesar razen računov.

Natečaj za kairski grb

Kairske mestne oblasti so razpisale mednarodni natečaj za grb glavnega mesta ZAR. Doslej je bilo že več mnenj, češ naj bi bila na grbu piramida ali pa stara trdnjava arabskih osvajalcev. Ker nobena izmed teh zamisli ne simbolizira položaja Kaira v sodobnem svetu, so se mestne oblasti odločile za natečaj z mednarodno udeležbo.

Podaljšani metro

Ob gradbenih stroških 2,5 milijard novih frankov bodo v Parizu razširili sedanje omrežje podzemeljske železnice. Vse omrežje bo dobilo štiri trake (namesto dosedanjih dveh), potem pa bodo uvedli podzemeljske ekspressne vlake, ki se bodo na vsej krožni progi ustavljali le po šestkrat.

20 let naše Ljudske Revolucije

PONEDELJEK, 20. MARCA:

VOLITVE V ODBORE OF

Med 16. marcem in 13. aprilom 1947 so bile volitve v odbore Osvobodilne fronte. O novih odborih OF je tovariš Miha Marinko med drugim dejal, »da morajo že po svojem osebnem sestavu predstavljati najboljšo garancijo za izpolnitev nalog, ki so pred njimi. Zato pa je nujno potrebno, da v odbore OF volimo samo take ljudi, ki so najzavednejši, najpoštenjše, najpogostejši in najsposobnejši aktivisti v množičnih, strokovnih, gospodarskih in kulturno-prosvetnih organizacijah v kraju. Izbirati moramo take tovariše, ki so že po svojem socialnem poreklu in predanosti stvari delovnega ljudstva jamstvo za pravilno delo bodočih odborov OF. Predvsem pa moramo voliti ljudi, ki so si s svojim dosedanjim poštenim delom pridobili popolno zaupanje delovnega ljudstva, zakaj merilo za oceno ljudi mora biti njihovo delo, rezultati tega dela za skupno blaginjo.«

Prvi uradni zunanjepolitični nastop narodno- osvobodilnega gibanja

Januarja 1943. leta sta po prvem zasedanju AVNOJ poslal Izvršni odbor tega naše ga najvišjega političnega in predstavniškega organa ter Vrhovni štab skupno noto vladam ZSSR, ZDA in Velike Britanije, v katerih sta opozorila na izdajalsko vlogo četnikov Draže Mihajlovića in jugoslovanske begunske vlade ter zahtevala prihod zavezniške misije, ki bi na kraju samem v Jugoslaviji ugotovila dejansko stanje.

Zgodovinski pomen tega dokumenta je bil predvsem v tem, da je bil prvi uradni akt političnega in vojaškega vodstva narodnoosvobodilnega gibanja našega ljudstva zavezniškimi vladam. To je bil dejanski prvi uradni zunanjepolitični nastop naše nove vlade, ki se je porajala v revoluciji.

Izdajalska emigrantska vlada, ki ji je bil z ustanovitvijo AVNOJ zadan močan udarec, je skušala pripisati sebi uspehe, ki jih je imela narodnoosvobodilna vojska, in tako preslepiti svetovno javnost. V resnici pa je bilo vse prizadevanje te vlade usmerjeno tako, da bi zmanjšala vojaške napore naših narodov in da bi z organiziranjem četniških oddelkov skupaj z okupatorjem zadušila narodnoosvobodilno gibanje.

»Izjavljamo pred vsem svetom, da kar prevzemamo tudi polno odgovornost, da niso četniki Draže Mihajlovića doslej izstrelili nobenega strela proti italijanskim okupatorjem, da so četniški voditelji Bircanin, Jevdjević, pop Djurić, Bajo Stanišić, Djurišić in

drugi v Splitu, Mostarju, Lovranu itd. pri štabih italijanske poveljstva; da se Mihajlovićev četniki bojujejo na okupatorjevi strani proti naši narodnoosvobodilni vojski in partizanskim oddelkom od meseca novembra leta 1941., da sodelujejo četniki Draže Mihajlovića pri vsaki okupatorjevi ofenzivi proti našemu osvobodjenemu ozemlju pod poveljstvom italijanskih in nemških oficirjev...«

»Naša narodnoosvobodilna vojska in partizanski odredi so dali že več deset tisoč žrtev in dajejo vsak dan nove in nove žrtve v hudih in nenehnih bojih z okupatorji ne samo za osvoboditev jugoslovanskih narodov temveč tudi za stvar zavezniškov in imamo zaradi tega pravico zahtevati od zavezniškov, da se odločno zainteresirajo za primer jugoslovanske vlade in Draže Mihajlovića.«

Ze večkrat smo prosili za zavezniško misijo, da bi ugotovila tukaj, v Jugoslaviji, dejanski položaj in da bi enkrat za vselej napravila konec hudemu varanju in zmoti svetovne javnosti.«

Ta nota, ki jo je v imenu Vrhovnega štaba podpisal tovariš Tito in v imenu Izvršnega odbora AVNOJ dr. Ivan Ribar, je bila že januarja objavljena v listu »Borba«, ki je izhajal na osvobodjenem ozemlju, in po radiu sporočena Kominterni.

Njen pomen je v tem, ker je vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja kljub stališču Kominterni s to noto odprto postavilo pred vse naše zavezniške vprašanje izdajalskega delovanja jugoslovanske begunske vlade. S tem se je že tedaj manifestirala samostojnost naše ljudske revolucije.

Veliko Rovačević: KAPILSKI OGNJI

15

PARTIZANSKI ROMAN

— Uspešno jo je zamenjal Srečko, — je dodal kurir Ridžan s porogljivim smehom.

— Smej se ali ne, Srečko je privabil salve — je nadaljeval Topničar v še resnejšem tonu, da bi že vnaprej zagotovil spoštovanje svojih strokovnih sklepov. — Salve so čudovito izvedli. Vsi pogoji so bili popolnoma izpolnjeni. Če ni bilo direktnega zadetka, niso krivi topničarji, saj je bilo to bolj naključje, kakor večina. Ne sklanjajte glav, — jih je spet strokovnjak opozoril, videč da pri vsakem živžganju granate vsi vlečejo glave med ramena. — Ne bodo več streljali.

— Tovariš Ljubo, — se je oglašil tudi operativce, — predlagam, da postavimo Topničarja za komandanta topništva. Njegovo poveljevanje je vredno topov. Če bi izpolnjevali tvoje ukaze, kakor smo danes njegove, bi bili vzorni vojaki. Imel je čast poveljevati vsemu štabu. Le kaj bodo o vsem tem dejali kurirji. Se na tvoj račun bo nekaj šal.

— Strinjam se, — je dejal Ljubo. — Komandant topništva na razpoloženju in prvega topa, ki ga bomo zaplenili. Morda prav enega izmed teh. Kaže, da so mu strokovno najbližji. Dotlej pa kakor doslej: bombaš, kurir, deklica za vse, rezervna štaba odreda in svetovalec za vezbanje štaba pri prestajanju kanonad.

Topničar se je kar topil od blaženosti in spet napeljeval razgovor na isto temo, da bi še kakšno lepo slišal o sebi. Tisto okrog njegovega imenovanja, ga je še posebno žgečalo, ker je začel obletavati Ljuba, da bi vsaj v šali še enkrat slišal potrdilo o svojem imenovanju. Rezervni topničar je znal izbrati to edinstveno priložnost, v kateri se brišejo razlike v imenovanjih in dolžnostih. Nevarnost je edino merilo za ljudi in njihovo zadržanje. Topničar v odnosu do svojega komandanta ni imel nikoli toliko poguma, saj se ga je v resnici celo nekoliko bal, kolikor ga je imel tokrat. Ta trenutek je stal z njim popolnoma na »ravnih nogah«, zavedajoč se, da je s svojim poveljstvom rešil štab sigurne smrti, ko je prevzel iniciativo.

— Tovariš Ljubo — mu je zašepetal, da drugi ne bi slišali. — Je bilo tisto šala ali zares... Kako bi rekel, vem, da nimamo topov, a vendar, vendar, kol jih bomo imeli... — Ne, ne, ni šala, samo da jih dobimo. Kakšnega bi si najbolj želel?

— Kakšnega! Ni treba vprašati: protitankovskega. Da mi je imeti samo enega, potem boš videl. Ne bo tako, kakor s tem, ki izstreljuje na tisoče granat in nima nobenega pravega zadetka. Pri protitankovcu jamčim: kolikor strelav, toliko zadetkov. A kako bi šele služil za cerkevne zvonike. Oh, kako bi jih rušili. Če bi zrušili vsaj enega, bi se Italijani hitro umaknili z mitraljezi na tla, nam pa ne bi bilo treba hoditi tako daleč okrog vasi.

— Nevarni so, Topničarček, z vrha, še nevarnejši pa znotraj. Znotraj imajo težko »topništvo«, s katerim bombardirajo ljudstvo. Tudi če bi jim zrušil kakšen zvonik in odstranil mitraljez, bo »topništvo« še bolj jedko. Duhovščina je dobro oborožena, Topničar. Zelo bi nam bili hvaležni za vsak porušeni zvonik. Še bolj bi jih oborožili.

— No, jaz gledam to s popolnoma taktične strani, — je dejal Topničar z velikim olajšanjem, ker se je končno spomnil tudi tega izraza, ki ga je dva dni nosil na jeziku in se strahovito mučil, da bi se ga spomnil, ker je čutil, da bi ga potreboval, a se ga nikakor ni mogel domisliti.

— Koliko kmetov in partizanov je že padlo zaradi strojničnega ognja z zvonikov. Če bo le kdaj uresničena ta obljuba, ne bom niti enemu prizanesel. Za oborožene zvonike ni milosti.

— Strinjam se. Tistemu, s katerega streljajo, ne bomo prizanašali. Kar pa zadeva duhovščino, bo z njimi precej težje. Njihove cevi se tudi takrat ne bodo odlašale, ko bodo umolknila topovi.

— Tovariš Ljubo, saj ni samo to. Ne bi želel, da bi me napačno razumel. Naj ti samo preberem, kaj mi piše mati. — Izvlekel je pismo iz žepa in začel brati: »Vem, da te bo moje pismo razveselilo, ko boš zvedel, da ne hodim več v cerkev. Tudi me, starke, smo začele stavkati. Pri predvčerajšnji maši, prav takrat, ko je prečastiti pridigal, je s stolpa zaropotal mitraljez. Vse smo takoj zapustile cerkev. Ustrašila sem se, da te niso ubili, ker vem, kako se predrzno giblješ. Vidiš, že dva dni sem vsa iz sebe in ne odmaknem glav od okna, od kod gledam po trgu, kamor vsak dan vozi ubite. Pravijo, da so to partizani. Na srečo zadnja dva dni niso nikogar pripeljali in mi je zdaj laže. Sinko, ne približuj se mestu. Z zvonika vidiš daleč in tudi streljajo daleč. In veš, v cerkev ne bom šla več, dokler bo na njej mitraljez. Za vas lahko molim tudi doma. Težko mi je, pa vendar verjamem, da ga boste nekega dne razbili.«

— Pismo me ni razveselilo. Vedno sem jo odvrčal od cerkve, zdaj pa mi je nekoliko žal. Ni mi prav, da bi šla, a vendar mi je težko, da ne morem več iti. Če ne bi hodila iz prepričanja, bi me veselilo. Med njim in njenim prepričanjem pa se je znašel mitraljez. Nisem toliko pameten, da bi vedel, kaj naj ji odgovorim. Karkoli bi ji napisal, se mi zdi, da bi bilo napak.

— Napiši ji, — je dejal Ljubo — da se bomo borili toliko časa, da ga bomo odstranili in da bo spet lahko hodila v cerkev.

— Bojim se, tovariš Ljubo, da to ne bo na liniji.

— Če ne bo ravno na njej, bo pa poleg nje, — mu je odgovoril Ljubo in ga prijateljsko potrepljal po ramu.

Velika moč drobnih kristalov

TRANZISTORJI SO OMOGOČILI NADALJNI RAZVOJ VRSTE TEHNIČNIH DEJAVNOSTI

Razvoj tranzistorjske tehnike je izredno pomanjšal radijske sprejemnike, elektronske računske stroje, pripomočke za naglušne in razne druge aparate. Zasluga za vse to gre predvsem posebnim lastnostim germanijevega kristala.

V tridesetih letih so se začeli znanstveniki širše zanimati za tako imenovane polprevodnike, za elemente med prevodnimi kovinami in med izolatorji. Ugotovili so, da ima germanij — element je znan že od leta 1786 — za elektronsko koristne lastnosti. Čisti germanij je vseka- roj slab električni prevodnik. Če so hoteli te prvi zagotoviti prevodniško vrednost, so morali občutno zmanjšati njeno visoko specifično odpornost. To so dosegli z dodatkom tujih atomov.

Ko so Američani v začetku štiridesetih let gradili prvi elektronski stroj, ki je kasneje opravil nekaj računov, potrebnih za izdelavo atomske bombe, so med drugim postavili v aparat okoli 18.000 elektronskih cev. Tudi zaradi teh žarnic je tehtala celotna naprava blizu trideset ton in je zahtevala veliko prostora. Dandanašnji, ko tran-

zistorji izpodrivajo elektronske na mnogih področjih radijske tehnike in elektrone, so računski stroji mnogo manjši, v nekaterih primerih celo za 90 odstotkov. Prednost tranzistorjev ponazarja primer: leta 1947 je veljalo za največji tehnični dosežek, če so spravili v kocko s stranico 30 cm do 8000 posameznih sestavnih delov določene aparature. Ze leto dni kasneje, ko je tehnika začela izkoriščati lastnosti germanijevih kristalov, pa so lahko spravili v tolikšno kocko 50.000 sestavnih delov.

Potem se je začela za tranzistorje zmagovita pot. Na mnogih področjih so za grah veliki tranzistorji nadomestili vrsto ojačevalnih cev. Vse funkcije ojačevalcev, ki so veljali za prava čuda iz stekla in kovine, se zdaj izvršijo v drobenem germanijevem kristalu.

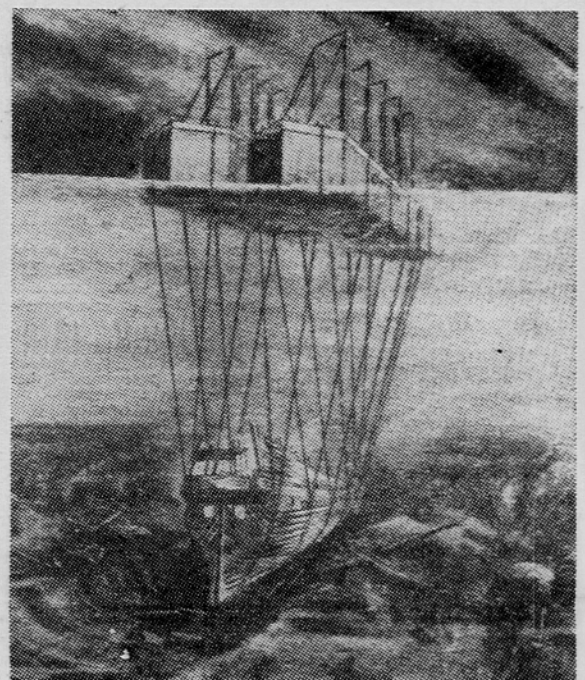
Razen te majhnosti in malen-

Angleški turistični rekord

Po podatkih, ki jih je objavilo združenje britanskih potovalnih in turističnih agencij, je lani obiskalo Veliko Britanijo rekordno število tujih turistov, ki jih je bilo skupno 1.66 milijona, torej za 20 odstotkov več kot leta 1959. Američanov je bilo v Veliki Britaniji 246.000.

„Wasa“ bo muzej

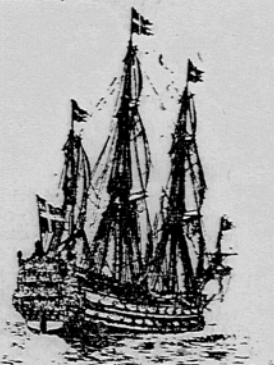
LETOŠNJO POMLAD BODO ZAČELI KONSERVIRATI PRED 333 LETI POTOPLJENO ŠVEDSKO LADJO



Do konca aprila bodo dvignili skoraj tri stoletja in pol potopljeno ladjo, sredi maja pa jo bodo že spravili do kraja, kjer jo bodo obdali z oklepom, ki bo hkrati tudi njen začasni muzej.

Vrsto let so zgodovinarji in amaterji iskali ob vzhodu v zalivu pri Stockholmu sledove švedske ladje »Wasa«, ki se je potopila na prvi vožnji 10. avgusta 1628. Pred petimi leti je naletel ameriški potapljač Anders Franzen na zalivskem dnu na ladijski trup, od katerega so kasneje ugotovili, da je dolgo iskana ladja. Pripravili so načrte, da bi dvignili v celoti ali po delih ta spomenik švedske pomorske zgodovine. Ko so spravili na površino nekaj delov, so spoznali da jih je voda baltijskega morja izvrstno konservirala. Postopno so zveleki ladjo kakih sto metrov bliže k obali, kjer je voda globoka kakih petnajst metrov. Zdjaj pripravljajo zadnja reševalna dela, ki naj bi bila opravljena do sredine letošnjega junija.

Konservatorji so napovedali, da bodo 333 let staro švedsko vojno ladjo obdali z »največjo embalažo, kar jih je človek izdelal doslej«, in jo spravili na splay ob djurgardenski peščini v stockholmskem pristanišču. Ta embalaža bo zadoščala kot »konserva« za kakih sedem let in bo neke vrste začasni »muzej«. Podobna bo pontonu, dolgemu 56, visokemu in širokemu



Takšna je po stari risbi leta 1628 splavljena ladja »Wasa«, ki se je na prvi vožnji preuklenila, ker je bila — tako sodijo ladijski konstruktorji — za svojo višino mnogo preozka. Odpadle lesene dele so večinoma že zbrali na morskem dnu, nekatere pa bodo ponovno izdelali, ko se bo ladja spremenila v sestavni del plavajočega muzeja.



VODORAVNO: 1. glavno mesto ZSSR, 7. žareč drobec tvarine (pomanjš.), 9. tekočinska mera, 10. skandinavsko moško ime, 12. ime filmske igralke Gardner, 13. otok v Irskem morju, 14. zmaga v šahu, 15. napisana dela, 17. topničar, 20. obrežne zajede morja v kopno.

NAVPIČNO: 1. osebni zaimek, 2. središče vretenja, 3. plast, ki čeli z zob, 4. dragocena tekočina, 5. za življenje nujno potrebne stvari v živilih, 6. makedonska politična delavka (vera), 8. grški didaktični pesnik, 10. mesto v Sibiriji, 11. prestolnica Bolivije, 16. začimba, 18. z rimskimi številka, 19. stiri, 19. japonska dolžinska mera.

REŠEVANJE PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Katanga, 8. analist, 9. renta, 10. Pta, 11. gos, 14. glave, 16. terarij, 18. Granada.

NAVPIČNO: 16. Tjomaž (Gari-gue Masaryk)